

Digital handlekraft

Dansk Erhvervs digitale politik:
27 forslag til et konkurrencedygtigt,
robust og ansvarligt Danmark

Indhold

Forord	3
Indledning	4
Konkurrencekraft	6
Øg udbuddet af digitale kompetencer	7
Giv SMV'erne en håndsrækning	10
Giv bedre rammevilkår og skab flere digitale vækstvirksomheder	12
Stop manuelle processer, der giver tomgang og sløver væksten	14
Markedsfør Danmark digitalt	15
Bring offentlige data i spil	17
Styrk Danmarks førerposition i digital infrastruktur	19
Gør Danmark klar til 5G	22
Robusthed	24
Gør op med ufleksible systemer i den offentlige sektor	25
Invester i fremtiden	27
Styrk offentlig-privat samarbejde til fremme af digitalisering	28
Afskaf alle manuelle indberetninger til det offentlige	31
Øg automatisering af den offentlige service	32
Digitaliser sundhedssektoren	33
Skab bedre adgang til sundhedsdata	35
Sæt nye mål for forskningen	37
Flyt danskerne til hurtigt bredbånd	39
Gør it-sikkerhed til en global konkurrencefordel for danske virksomheder	41
Ansvarlighed	45
Skab grønne samfund med datadrevne byer	46
Giv adgang til grønne data	48
Skab et grønt internet	48
Skab et datadrevet, fleksibelt elnet til vedvarende energi	51
Børst støvet af Datatilsynet	52
Styrk tilliden til kunstig intelligens og skab danske styrkepositioner	53

Indfør teknologiforståelse i folkeskolen	56
Løft de digitale kompetencer på tværs af samfundet	58
Vis vejen og skab harmoni på europæisk niveau	59
Medlemmer af Dansk Erhvervs Techudvalg	61

Forord

Vi står foran store samfundsudfordringer – klimaforandringer, en presset sundhedssektor og et behov for gode rammer for iværksættere og vækstvirksomheder, der også i fremtiden kan skabe værdi. Samtidig har den aktuelle coronakrise mindet os om, at spillepladen hurtigt kan ændre sig, og om betydningen af at investere i fremtiden.

Digitaliseringen er en af nøglerne til at løse de store samfundsudfordringer, og som et af verdens mest digitale lande har vi gode kort på hånden.

Men den teknologiske udvikling er ikke et tog, vi kan springe på med en given destination. Den er en række muligheder, der byder sig til, og som vi skal være med til at forme med afsæt i behov og ønsker for fremtiden. Det er et spørgsmål om politisk prioritering.

Derfor savner vi Christiansborg i denne diskussion. Det er forståeligt, at fokus har været andre steder, for politik er også at prioritere udefrakommende begivenheder som håndtering af coronapandemien. Men det betyder desværre også, at man har udskudt politiske udspil, som ellers skulle være på trapperne.

I Dansk Erhverv har vi tilladt os af tyvstarte processen med at få digitaliseringen tilbage på den politiske dagsorden. Vi nedsatte derfor i foråret 2020 vores Techudvalg med en bred skare af toneangivende profiler inden for digitalisering, markante startups og SMV'ere både i og udenfor it-branchen. Vi mener, at vi skal bruge de digitale muligheder til at skabe et samfund med mere konkurrencekraft, robusthed og ansvarlighed. Vi skal bruge den digitale handlekraft, og vi skal være verdens bedste land til at udnytte potentialet i digitalisering og ny teknologi.

'Digital handlekraft' er Dansk Erhvervs udspil til, hvordan vi udnytter potentialerne i den digitale omstilling til at løse væsentlige samfundsudfordringer. Vi foreslår bl.a. en plan for at gøre internettet grønt, en styrkelse af SMV'erne på det digitale område, en pensionsreform for aldrende offentlige it-systemer og et digital *reboot* af sundhedssektoren. Alle forslag benytter kendte teknologier og adresserer nuværende aktører, og de kan i princippet vedtages på Christiansborg i morgen og implementeres over de kommende 2-5 år.

Vi glæder os til at diskutere vores kommende udspil og sætte nye mål for fremtiden. Vi skal have både regeringen og hele Christiansborg, kommunerne, regionerne og ikke mindst befolkningen med på rejsen. Med digital handlekraft kan vi alle få en større bid af fremtiden.

Jens Aaløse

Koncerndirektør i TDC Group
Næstformand i Dansk Erhverv
Formand for Dansk Erhvervs Techudvalg

Brian Mikkelsen,

Adm. direktør i Dansk Erhverv

Indledning

"Fremtiden er her allerede, den er bare ulige fordelt"

Citatet stammer fra den amerikansk-canadiske science-fiction-forfatter William Gibson, som tilbage i 1982 også fandt på begrebet "cyberspace".

Citatet er mere aktuelt end nogensinde, for digitale teknologier rummer enorme potentialer, som blot venter på, at vi samler dem op og fordeler dem i den tid, vi lever i. Målene og fremgangsmåden er politiske spørgsmål, som vi her giver vores bud på.

Danmark er et af verdens mest digitale lande. Vi har digitaliseret siden 1960'erne, vi har en befolkning med stor appetit på digitale muligheder, samt stærke bredbåndsnet og visionære virksomheder med appetit på fremtiden. Ved første øjekast kunne man måske få den tanke, at her går det meget godt, og at resten sker af sig selv. Det er en farlig tanke. Særligt hvis den kommer fra Christiansborg.

For vi står foran nogle store samfundsudfordringer, som digitaliseringen og nye teknologier kan yde et væsentligt bidrag til at løse. Digitaliseringen handler om meget mere end effektiviseringer og besparelser. Digitalisering rummer nøglen til at gøre fremtiden til et bedre sted at være.

Dansk Erhverv præsenterer her vores politiske forslag. Forslagene er mange og spænder bredt, og er derfor struktureret omkring tre strategiske mål, som er afgørende for fremtiden – konkurrencekraft, robusthed og ansvarlighed. Samlet kalder vi det for digital handlekraft.

Hvad er digital handlekraft, og hvor bringer det os hen?

For at løse de store samfundsmæssige udfordringer skal vi bruge vores **digitale handlekraft**.

Med digital handlekraft får vi et erhvervsliv, der tager den digitale omstilling til sig – fra den lille frisør til den store produktionshal. Danske virksomheder bliver endnu bedre til at bruge nye teknologier til at genopfinde sig selv og nye produkter og services, der kan sælges udenfor landets grænser i konkurrence med de bedste fra resten af verden.

Med digital handlekraft opnår vi et robust samfund, hvor digitalt sundhedsdata og -teknologi bliver brugt til at skabe forebyggelse og behandling i verdensklasse, og hvor de offentlige it-systemer understøtter hurtig omstilling med få klik, hvis det fx politisk ønskes at ændre skatter og afgifter.

Med digital handlekraft giver vi borgerne i Danmark trygge rammer, så vi alle kan have tillid til, at vi får andel i den digitale fremtid, ligesom vi tager ansvar for den grønne omstilling.

Hvordan opnår vi digital handlekraft?

For at give danske borgere, virksomheder og myndigheder mere digital handlekraft skal vi styrke danske virksomheders konkurrenceevne, skabe større robusthed i vores samfund og holde fast ved, at den digitale omstilling skal foregå på ansvarlig vis.

Digital handlekraft handler om **konkurrenceevne**. Vi har brug for et erhvervsliv – fra den lille servicevirksomhed til de store C25-virksomheder – der bliver endnu bedre til at bruge nye teknologier til at genopfinde sig selv og nå ud over landets grænser i konkurrence med de bedste fra resten af verden. Derfor skal vi sætte massivt ind på uddannelse, så alle fra de store tech-virksomheder til lokale SMV'er får adgang til de rette kompetencer. Det gælder alt fra it-specialister over ledelse til den enkelte medarbejder, som skal integrere digitale værktøjer i løsningen af virksomhedens kerneopgaver. Vi skal sætte massivt ind og løfte de mindste virksomheder, og de mange manuelle processer, der koster tid og ressourcer, skal i højere grad automatiseres. Coronakrisen er en tryktest på, hvor langt vi kan komme, når det virkelig gælder. Dansk Erhvervs analyse viser, at tre ud af ti lønkroner blev tjent fra en hjemmearbejdsplads, da nedlukningen af Danmark var på sit højeste.

Med digital handlekraft opnår vi et **robust samfund**, hvor offentlige it-systemer understøtter hurtig omstilling, så årsregnskabet kan indberettes automatisk, og momsens halveres med få klik, hvis Christiansborg ønsker det. Derfor skal vi sende de forældede offentlige it-systemer på pension. Vi skal blive bedre til at bruge sundhedsdata til forebyggelse, så flere sygdomme opdages tidligt og kan behandles effektivt, og danske iværksættere kan skabe eksportsucceser inden for sundhedsteknologi. Flere borgere og virksomheder skal have gavn af stabile højhastighedsnet, som binder verden og hverdagen sammen. Dermed er et mere robust samfund også en forudsætning for, at vi kan understøtte virksomhedernes konkurrenceevne.

Digital handlekraft giver borgerne i Danmark trygge rammer, så vi alle kan have tillid til, at vi får andel i fremtiden, ligesom vi tager ansvar for den grønne omstilling. Vi mener, at et af 2020'ernes vigtigste begreber bliver digital **ansvarlighed**. Vi skal være optimistiske og ambitiøse ved, at vi som erhvervsliv udviser ansvarlighed, så den ordentlighed og redelighed, vi er kendt for ude i verden, bevares. Ansvarlighed er både at stille krav til gennemsigtighed, når myndighederne bruger kunstig intelligens til at træffe afgørelser, og til virksomhedens brug af data. Vi skal give alle folkeskolelever teknologiforståelse på skemaet og et digitalt kørekort til resten af befolkningen, og vi skal bygge datadrevne grønne byer i hele landet.

Konkurrencekraft

Der skal penge i kassen. I statskassen, i virksomhedens bankboks og i borgerens lommer. Der starter og slutter enhver snak om ønsker til fremtiden, hvad enten det handler om investeringer i nye transportformer, uddannelse og forskning eller bedre tilbud på sundhed og til de ældre. Danmarks konkurrencekraft er afgørende for vores handlerum for bedre velfærd, større tryghed, grøn omstilling og flere valgmuligheder. Danske virksomheders digitaliseringsgrad og brug af teknologi er en væsentlig faktor for deres konkurrenceevne. Derfor er det helt centralt, at nye teknologier kommer i spil.

Den digitale omstilling rummer gevinster for alle virksomheder i Danmark, uanset størrelse, branche eller geografi. Digitale teknologier bliver hele tiden billigere, mere brugervenlige og tilgængelige. Det betyder, at også den lille virksomhed får adgang til digitale power tools i verdensklasse og fx kan få glæde af robotteknologi, hvad enten der er tale om en fysisk robot i produktionen eller en softwarerobot i administrationen.

Det er godt for den danske konkurrenceevne, fordi investeringer i digitale teknologier bidrager til effektiviseringer gennem nye og forbedrede arbejdsgange, automatisering og reducerede driftsomkostninger. Samtidig åbner digitaliseringen muligheder for at udvikle nye produkter og forretningsmodeller. Beregninger viser, at de højt digitale virksomheder er mere end 20 pct. mere produktive end lavt digitale virksomheder.

Den gode nyhed er, at Danmark er godt med. Det alvorlige opmærksomhedspunkt er, at andre lande har fart på, og at Danmark mister tempo og bliver overhalet. Danmark ligger endda uden for den internationale top-30,

når det kommer til at omsætte forskning til patenter, har akademiet for de Tekniske Videnskaber dokumenteret. De peger bl.a. på et alvorligt efterslæb inden for kunstig intelligens og robotteknologi.

I 2018 var det de nordiske lande, der havde de mest digitaliserede virksomheder i EU. Det er især de større danske virksomheder, der tager digitaliseringen til sig. I Danmark og Finland havde næsten ni ud af ti store virksomheder høj eller meget høj digitaliseringsgrad, mens det kun gjaldt for næsten halvdelen af de store virksomheder i EU som helhed. Også de mindre danske virksomheder er markant mere digitale end i EU som helhed. 45 pct. af danske mindre virksomheder havde en digitaliseringsgrad på høj eller meget høj, mens andelen kun var 15 pct. for de små virksomheder i EU som helhed.

Der er mange måder at bruge vores digitale handlekraft til at styrke konkurrencekraften i danske virksomheder. SMV'erne har brug for en håndsrækning, og de digitale vækstvirksomheder skal have gode rammer. Men det, som er mest påtrængende, er at sikre, at medarbejderne har gode digitale kompetencer. Derfor er det en afgørende *must win battle* at øge udbuddet af digitale kompetencer.

Øg udbuddet af digitale kompetencer

Virksomhedernes produktivitet og dermed konkurrenceevne hænger nøje sammen med, hvor gode virksomhederne er til at tage ny teknologi i brug og digitalisere deres forretning. Det kræver digitale kompetencer på flere niveauer fra bruger til ekspert. Adgangen til kvalificeret arbejdskraft er altså en forudsætning for økonomisk udvikling og vækst. I dag står teknologien på spring for at højne produktiviteten og kvaliteten i dansk erhvervsliv, men den positive udvikling er truet af en massiv mangel på medarbejdere med digitale færdigheder.

Mange danske virksomheder søger hver dag forgæves efter it-specialister og superbrugere, der kombinerer forretningsforståelse med en grundlæggende viden om mulighederne ved ny teknologi.

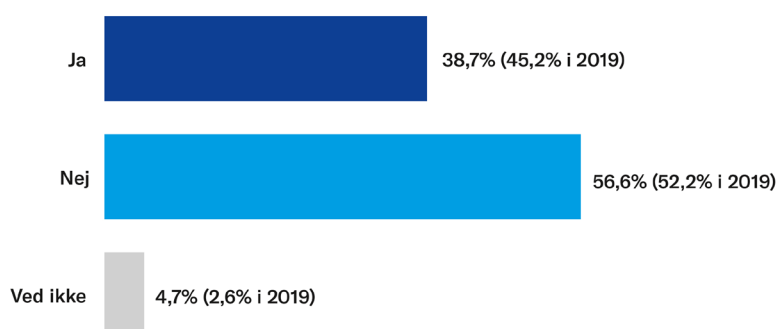
Erhvervsstyrelsen har tidligere vurderet, at vi på trods af øget optag på it-uddannelserne kommer til at mangle 19.000 it-medarbejdere frem mod 2030¹. Det er ikke kun et problem for it-leverandørerne – som brænder inde med ordrer, og må takke nej til nye opgaver – det gør også ondt på alle andre virksomheder, som afskæres fra at realisere deres digitale strategi.

Der er simpelthen ikke nok hænder og hoveder til at bygge fremtiden og derved understøtte Danmarks konkurrencekraft. Mere end hver tredje danske it-virksomhed har helt måttet opgive at besætte ledige stillinger, viser tallene fra IT-Barometer 2020, som er IT-Branchens årlige tilstandsmåling.

¹ Virksomheders behov for digitale kompetencer 2016, Højbjerg Brauer Schultz for Erhvervsstyrelsen

Har din virksomhed indenfor de seneste 12 måneder haft ledige it-stillinger i Danmark, som I har måttet opgive at besætte?

Næsten 2 ud af 5 it-stillinger (38,7%) har helt måttet opgive at besætte ledige it-stillinger

Og det er ikke kun it-specialisterne, der er mangel på. Også de såkaldte digitale integratorer, der kan integrere digital teknologi med udviklingen af nye produkter, koncepter og forretningsudvikling, er en mangelvare.

Hvad er digitale integratorer?

Begrebet stammer fra en kortlægning af det digitale kompetencegab foretaget af Digital Dogme: Det Digitale Kompetencebarometer. Digitale integratorer er superbrugere, som kan kombinere indsigt i virksomhedens forretningsområdet med stærke digitale kompetencer, som fx sætter dem i stand til at integrere ny teknologi i forretningen og anvende den til forretningsudvikling.

Ifølge en ny analyse udgjorde digitale integratorer ca. 18 pct. af virksomhedernes og myndighedernes samlede efterspørgsel efter arbejdskraft i 2019, mens efterspørgslen på digitale specialister udgjorde 6 pct. Efterspørgslen er vokset for begge grupper, men den er vokset mest for de digitale integratorer².

² Det Digitale Kompetencebarometer 2020, Højbjerg Brauer Schultz for Digital Dogme

CASE:

Telenor uddanner selv digitale eksperter

Teknologiske færdigheder og digitale kompetencer er afgørende i telebranchen, og hos Telenor tager man selv affære. Hver torsdag kl. 14.00-15.00 sidder alle Telenor Danmarks medarbejdere nemlig foran skærmen til online læring i henhold til en individuel udviklingsplan efter aftale med nærmeste chef. Virksomheden har bl.a. givet en stor gruppe medarbejdere en ekspertuddannelse i *machine learning* og andre i bl.a. *Cloud & virtualization* og *Cyber security*.

I erkendelse af, at udbuddet af it-specialister, der kommer fra uddannelsessystemet, ikke er stort nok ift. virksomhedernes efterspørgsel, har flere taget sagen i egen hånd, hvilket understreger behovet for, at der oprettes flere pladser på it-uddannelserne. Der har de senere år været en række it-uddannelser med et karaktergennemsnit på langt over 7, hvilket betyder, at de må afvise rigtig mange dygtige unge mennesker, fordi de ikke har studiepladser nok.

I studieoptaget for 2020 var der 20 pct. flere kvinder, der søgte ind på en it-uddannelse. Det er positivt, og fra erhvervslivets side har man med initiativer som Girls Day in Science og Coding Class stimuleret interessen i de tekniske fag hos de unge – både piger og drenge. Men på trods af mange gode initiativer og en opadgående kurve, udgør kvinder fortsat under 30 pct. af ansøgerne på it-uddannelserne.

Skal vi have flere til at tage en it-uddannelse, er der således et stort potentiale i at få flere kvinder ind på studierne. En analyse fra Dansk Erhverv viser, at kvinderne får bedre karakterer i matematik i gymnasiet – endnu et argument for, at der her er et stort uforløst potentiale.

Uddannelsessystemet kønner skævt

Vi taber mange mænd i uddannelsessystemet. Dobbelt så mange mænd som kvinder får ingen uddannelse. Det bliver meget vanskeligt at få fodfæste på fremtidens arbejdsmarked uden en uddannelse. Mænds manglende uddannelse er således både et problem for den enkelte og for samfundet.

Samtidig ses det, at vores uddannelsessystem er enormt kønsstereotypt. Kvinder bliver sygeplejersker, og mænd bliver ingeniører. Det giver problemer med mangel på arbejdskraft, da en række af de områder, hvor der i dag ikke uddannes nok, er enten kvinde- eller mandeuddannelser. Kvinder fravælger også i alt for høj grad de uddannelser fx inden for økonomi og erhvervsøkonomi, som typisk giver adgang til ledelsesgangen.

Derfor er der behov for, at vi uddanner flere it-specialister og får flere beskæftigede danskere til at kigge mod it-faget. Det er derfor afgørende, at der er tilstrækkeligt med pladser til kvalificerede ansøgere på it-uddannelserne, og at endnu flere unge søger mod uddannelserne. Dertil skal Uddannelses- og Forskningsministeriets dimensioneringsmodel tage mere hensyn til lokale arbejdsmarkeder, ligesom ministeriet skal få overblik over, hvordan kompetencegabet kan mindskes.

Dansk Erhverv foreslår, at:

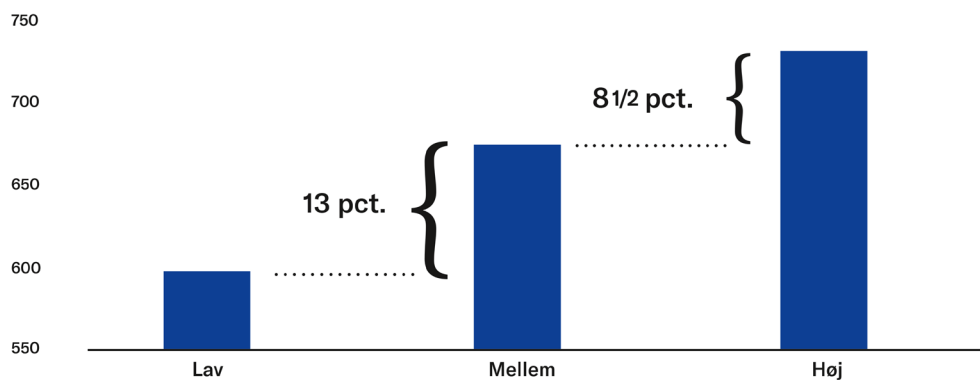
- **Der oprettes flere** pladser på it-uddannelserne
- **Regeringen nedsætter en** kønskommission for uddannelserne, der skal kortlægge årsagen og komme med forslag til at ændre de omfattende kønsstereotyper i uddannelsessystemet og derved sikre et uddannelsessystem, der får det maksimale ud af vores talentmasse
- **Uddannelses- og Forskningsministeriet** laver en handlingsplan for at mindske gabet mellem udbud og efterspørgsel på digitale kompetencer med fokus på digitale integratorer.

Giv SMV'erne en håndsrekning

Der er i særdeleshed brug for et digitalt løft i SMV'erne, dvs. virksomheder med mindre end 250 ansatte og typisk under 50 ansatte. Disse virksomheder, som udgør langt størstedelen af det danske erhvervsliv, oplever ofte problemer med at skaffe kapital eller opnå lån, især i den tidlige opstartsfase, og på grund af deres begrænsede ressourcer er de også delvist afskåret fra adgang til ny teknologi og innovation. Samtidig har SMV'erne ofte mulighed for hurtigere at komme på markedet med nye produkter og løbende få feedback fra kunder. De har derved en unik mulighed for at udfordre større etablerede virksomheder, hvis de får adgang til den nødvendige kapital.

Hvis SMV'erne i højere grad skal udnytte potentialet i den grønne omstilling og digital understøttelse af arbejdsgange og processer, forudsætter det, at de får adgang til risikovillig vækstkapital, samt at den forskningsbaserede viden og nye teknologier langt mere effektivt omsættes til kommerciel forretning og grøn vækst også i disse virksomheder.

Figur 2. Højt digitale virksomheder er mere produktive

Opgjort som værditilvækst pr. årsværk. Figuren viser virksomheder i private byerhverv med over 10 ansatte. Lav, mellem og høj refererer til virksomhedernes digitaliseringsniveau. I regressionen er der ikke renset for virksomhedens størrelse, branche, mv. Data er fra 2014.
Kilde: Erhvervsministeriet (2019).

Med nye teknologier udviskes og nedbrydes de traditionelle grænser mellem brancher og sektorer. For mange SMV'er kan det af samme grund være en stor beslutning at begynde en digital rejse. Hvilken type teknologi skal de investere i? Kan det betale sig at omlægge produktionen? Hvad er de forretningsmæssige konsekvenser? Og hvad er egentlig de reelle effektiviseringsgevinster? De spørgsmål og mange flere har SMV:Digital hjulpet flere end 900 virksomheder med at komme videre med, og denne indsats bør derfor videreføres.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Statslige låne- og garantiordninger** målrettet SMV'er videreføres, så længe der er efterspørgsel i markedet
- **SMV:Digital tilføres 100 mio. kr.** over tre år for at sikre, at så mange danske virksomheder kommer i gang med en digitale omstilling som muligt.

Giv bedre rammevilkår og skab flere digitale vækstvirksomheder

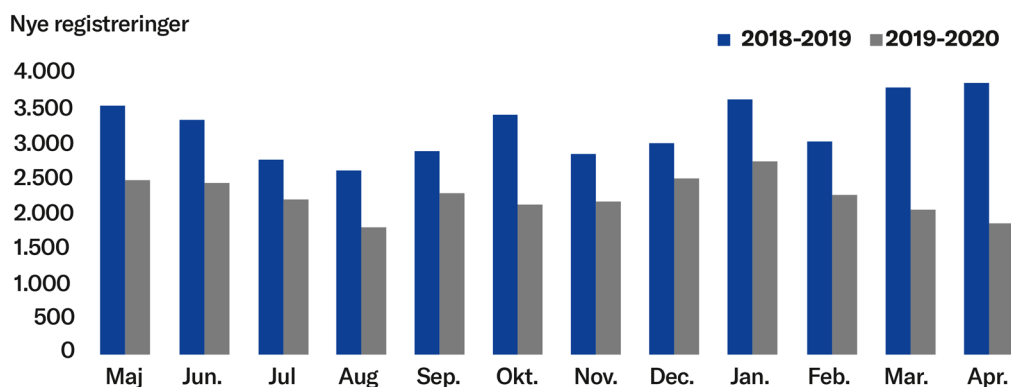
Danmark har en unik chance for at blive førende inden for udvikling af de nye transformative teknologier, der skal bringe verden ind i en CO₂-neutral tidsalder. Sådanne banebrydende teknologier udvikles imidlertid ikke uden et tæt samarbejde mellem universiteter og iværksættere og uden massiv tilførsel af langsigtet, risikovillig kapital.

Dette forudsætter først og fremmest et fornyet politisk fokus og en langt bredere samfundsmæssig anerkendelse af den enorme værdi, som kan opstå i et frugtbart samspil mellem forskningsbaseret viden, risikovillig kapital og banebrydende ny innovation; Et samspil mellem forskeren, den aktive investor og den driftige iværksætter med lyst til at starte ny virksomhed.

Det skal være tydeligt for både politikere og den brede befolkning, hvordan offentlige og private forskningsinvesteringer, adgang til risikovillig kapital og kompetence, uddannelse og personligt initiativ til at levere en ekstraordinær indsats understøtter langsigtet samfundsøkonomisk udvikling og vækst. Investeringer i viden, kompetencer og initiativ er investeringer i et rigere, mere retfærdigt og grønnere samfund.

Uden denne bevidsthed går udviklingen den forkerte vej. Eksempelvis har afskaffelsen af iværksætterselskaberne betydet et fald på 30 pct. i antallet af nye selskaber fra 2018 til 2019. Samtidig har vi i dag knap 200.000 selvstændigt erhvervsdrivende i Danmark. Det er lavt, når man sammenligner med, at der er over 2.750.000 lønmodtagere. Antallet af selvstændige har bevæget sig støt nedad uden tegn på at stoppe. De seneste 10 år er antallet af selvstændige erhvervsdrivende faldet med mere end 15.000.

Udviklingen i nyetableringer

Kilde: Dansk Erhverv ud fra nye CVR-registreringer hos Erhvervsstyrelsen behandlet af Experian.

Det skal ikke være svært, men derimod være så nemt som muligt at komme i gang med at drive virksomhed i Danmark.

Samtidig skal det være muligt at benytte sig af aktieløn (warrants) for tiltrækning af kvalificerede

medarbejdere, da iværksættervirksomheder ikke kan konkurrere på løn med store virksomheder. Derfor skal iværksættere have gode muligheder for at tilbyde medejerskab af virksomheden til nøglemedarbejdere. Det kan tiltrække dygtige medarbejdere, da man får del i gevinsten, hvis iværksættervirksomheden bliver en succes.

Det kan være nødvendigt for iværksætter- og vækstvirksomheder at rekruttere specialistkompetencer globalt. Dog står nogle af reglerne for udenlandsk arbejdskraft til hinder for dette og skal derfor lempes. Fx kan små virksomheder ikke gøre brug af fast track-ordningen, hvilket er et problem, da manglen på kompetencer kan sætte en stopper for deres vækstpotentiale. Samtidig er beløbsgrænsen sat for højt for virksomheder, der i opstartsfasen ikke har mulighed for at tilbyde medarbejdere en stor løn.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Regeringen går i dialog** med erhvervslivet om, hvordan man i Danmark gennem forskning og uddannelsessystemet og via erhvervsfremmesystemet fremmer en risikovillig investeringskultur og lysten til at starte nye grønne og teknologibaserede virksomheder
- **Der udarbejdes konkrete** initiativer til fremme af Danmark som investeringsland. Fx at kapitalkravet til anpartsselskaber sænkes til EU-landenes gennemsnitlige kapitalkrav samt at begrænsningen for, hvor stor en andel af medarbejderens løn, der kan tildeles som aktieløn, ophæves
- **Det gøres lettere** for opstartsvirksomheder at rekruttere specialistkompetencer globalt, fx ved at indtægtsgrænsen i beløbsordningen reduceres til 325.000 kr. og ved at fast track-ordningen udvides, så den omfatter virksomheder med ned til 5 medarbejdere.

Stop manuelle processer, der giver tomgang og sløver væksten

Selv om danske virksomheder er blandt de bedste i Europa til digitalisering, er der stadig mulighed for at opnå store gevinster. Især automatiseringen af manuelle processer rummer store potentialer for effektiviseringer og besparelser.

Ifølge Nationalbankens Betalingsråd koster manuelle processer såsom fakturahåndtering, bogføring og afstemning af bogføring i virksomhederne op mod 3,5 mia. kr. årligt. Med elektronisk fakturering kan en del af disse processer automatiseres og dermed gøres langt billigere og frigive arbejdskraft til andre opgaver.

Alligevel halter automatisering bagefter. Det skyldes primært, at elektroniske fakturaer, der er en forudsætning for automatisk bogføring, kun benyttes i ganske begrænset omfang, når virksomheder handler med hinanden. Kun ca. 16 pct. af virksomhederne (i "regnskabsklasse B", som udgør ca. 97 pct. af danske virksomheder) kan i dag modtage en elektronisk faktura. Til sammenligning gælder det 70 pct. i Finland.

CASE:

E-faktura i Salling Group

salling group

Hos Salling Group er 79 pct. af de fakturaer, virksomheden modtager fra sine leverandører elektroniske fakturaer, der modtages via EDI (*electronic data interchange*). Det er dog et mindretal af leverandørerne på 18 pct., som tegner sig den store andel af elektroniske fakturaer. Dermed er det hele 72 pct. af de virksomheder, der leverer til Salling Group, som sender fakturaer på papir eller som pdf'er. Der bruges derved hver dag uforholdsmæssigt meget tid på at håndtere fakturaer manuelt, som let kunne håndteres automatisk og derved frigive ressourcer i både SMV'erne og deres samarbejdspartnere.

Hos Salling oplever man derudover også, at det ofte er SMV-leverandører, der har ERP- eller økonomisystemer, der ikke kan håndtere elektronisk dataudveksling og ikke kan eksportere i de nødvendige dataformater, der kan modtages hos deres kunder.

Samtidig åbner bedre dataflow i virksomheden nye muligheder for business intelligens, der kan hjælpe virksomheder med at træffe databaserede beslutninger. Et forbedret datagrundlag kan også give bedre lånemuligheder, da flere og flere låneudbydere udvikler kreditvurderingsmodeller baseret på realtidsdata. Endeligt vil det på sigt være muligt at knytte grønne produktdata til den elektroniske faktura. Det vil gøre det lettere for virksomhederne at efterleve kommende krav om ikke-finansielle data til myndigheder vedr. fx affaldshåndtering og CO₂-udledninger.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Der etableres et partnerskab for elektronisk fakturering.** Partnerskabet skal sikre en effektiv og bred udrolning af elektronisk fakturering B2B. Partnerskabet skal bestå af erhvervsorganisationer og relevante myndigheder herunder Erhvervsstyrelsen og Skattemyndigheden. Partnerskabet kan blandt andet se på, om der kan skabes en incitamentsstruktur for virksomhederne til at benytte elektronisk fakturering fx lavere stiftelsesomkostninger mv. Samtidig skal partnerskabet være med til at understøtte, at 75 pct. af danske virksomheder benytter elektroniske fakturaer i 2024.

Markedsfør Danmark digitalt

Danmark er en lille, åben økonomi, som er dybt afhængig af samhandlen med verden omkring os. Samtidig er Danmark en af verdens førende nationer, når det drejer sig om digitalisering i den offentlige sektor. Offentlige indkøb af digitale løsninger fra danske it-selskaber har været med til at fremme en stærk og mangfoldig dansk it-sektor, der har mange forskelligartede teknologiske løsninger og produkter på hylderne. Tilsvarende har Danmark styrket inden for de kreative brancher såsom computerspil og digitale læremidler, ligesom virksomhederne satses kraftigt på digitalisering og dataanalyse i nye grønne løsninger. Men vi formår ikke at veksle vores digitale forspring til eksport, og der er behov for større politisk fokus på eksportmarkederne.

Mange digitale produkter og forretningsmodeller er skalerbare og har et naturligt marked på tværs af landegrænser. Hertil kommer, at den digitale omstilling sker over hele verden og dermed rummer et betydeligt potentiale for digital eksport og udvikling på tværs af landegrænser. Det potentiale skal vi udnytte.

Den unikke styrkeposition skal relevante danske myndigheder såsom Trade Council og de regionale væksthuse være med til at give vinger og skabe opmærksomhed om i udlandet. Det vil understøtte, at også små danske it-virksomheder kommer ud på eksportmarkederne og kan byde på offentlige indkøb rundt omkring i verden. Det gælder ikke bare i andre europæiske lande med store digitaliseringsefterslæb såsom Tyskland og Italien, men også mere eksotiske fjernmarkeder, hvor behovene ofte kan være mere simple teknologisk, men hvor de danske virksomheder qua deres erfaringer med salg til den offentlige sektor i Danmark har meget at tilbyde.

Coronakrisen rammer også den danske eksport. En medlemsundersøgelse fra Dansk Erhverv viste i sommeren 2020³, at eksportvirksomheder er hårdt ramt. To ud af tre eksportvirksomheder i Dansk Erhverv havde en lavere omsætning i sommeren 2020 sammenlignet med samme tidspunkt i 2019, og eksportørerne har i gennemsnit mistet 31 pct. af eksporten.

Også derfor er der behov for større politisk fokus på eksportmarkederne. Regeringen skal aktivt understøtte eksport af danske it-løsninger og forretningskoncepter udviklet til både den private og den offentlige sektor, herunder ved konkrete eksportfremstød.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Trade Council udarbejder** en global oversigt over digitaliseringsbehov i den offentlige sektor i lande i Asien, Afrika, Sydamerika, Nordamerika og Europa. Oversigten bør stille skarpt på, hvad de konkrete behov er i de pågældende lande – fx mangel på digitaliserede patientjournaler på offentlige sygehuse eller smarte energiløsninger – og dokumentet skal være tilgængeligt og rundsendes bredt til den danske it-branche. Oversigten vil i høj grad skulle produceres ved bidrag fra de danske ambassader
- **Der oprettes en** særlig bevilling til understøttelse af internationalisering i danske it-SMV'er i Trade Council, som skal ruste virksomhederne til eksport og derpå tage dem i hånden i forhold til myndighedskontakten og offentlige indkøb i tredjeverdenslande
- **Der tilbydes eksportfremmepakker** på det digitale område, som det for nyligt er sket i forhold til e-handel, og der opbygges kompetencer i udenrigstjenestens handelsafdelinger, der kan understøtte arbejdet. Danmarks techambassadør kan med fordel indgå i arbejdet med Danmarks digitale eksport.

³ Dansk Erhverv: "Eksporten lider i kølvandet på coronakrisen", 1. juli 2020.

Bring offentlige data i spil

Data fra offentlige myndigheder kan blive råstof for innovation i hænderne på virksomheder. Det kan være geografiske data, data om vejr, befolkningstæthed eller energiforbruget på landet skoler.

En liberal, åben og ensartet praksis med at stille data til rådighed for virksomheder, organisationer og borgere er en vigtig opgave for en tidssvarende offentlig sektor – simpelthen fordi forretningspotentialer i mere effektiv brug af data er enormt.

Politiske initiativer fra Folketinget og EU har hjulpet til med at frigøre offentlige data i juridisk og økonomisk forstand – men i praksis er det fortsat uoverskueligt eller helt umuligt for en virksomhed at finde ud af, hvilke myndigheder der har hvilke data. Ingen har det komplette overblik, og iværksættere og andre spillere har svært ved at navigere mellem myndigheder og kan opleve stor forskel mellem de enkelte myndigheders måde at behandle henvendelser på.

Derfor ligger der et betydeligt potentiale i at skabe et bedre overblik over de offentlige tilgængelige data – og samtidig udrydde de tekniske begrænsninger for at få adgang til dem. Der er behov for ét samlet overblik over alle offentlige data.

Grunddataprogrammet

Statens grunddataprogram fra 2012 har til formål at forbedre de grundoplysninger, vi bruger aller mest i Danmark. Det drejer sig om data på ejendomme, adresser, vand, klima, geografi, virksomheder og personer.

Grunddataprogrammet samler data, ensarter dem og giver mere smidig adgang for både den private og den offentlige sektor.

Vi har set diverse forsøg fra forskellige myndigheder på at skabe overblik, men ingen har skabt ét samlet. Danmark får dårlig placering på EU's benchmark for området, og Finansministeriet har fået kritik af Rigsrevisionen, der i marts 2019 offentliggjorde en kortlægning, som viser, at der findes 921 åbne statslige datasæt, som udstilles ikke færre end 88 forskellige steder. Den manglende oversigt betyder, "at borgere og virksomheder kan have svært ved at finde frem til de data, som de ønsker at bruge, og at der dermed er risiko for, at staten ikke indfrier potentialer ved de data, som er blevet åbnet." Rigsrevisionen undersøgte alene de statslige datasæt. Hertil kommer data fra kommuner og regioner.

Et fællesoffentligt datakatalog vil være til gavn for it-udviklere og andre, der benytter offentlige data som en del af deres forretning. En liberal, åben og ensartet praksis med at stille data til rådighed for virksomheder,

```
82 HttpClientResponse response = HttpClient.send(request);
83 ExternalContactResponse dataResponse = ExternalCustomAttributeResponse.parse(response.getBody());
84 Contact customAttributes = dataResponse.data;
85 }
86 } catch (StringException e) {
87     private static void enrichWithStandardAttributes(ExternalContact contact) {
88     }
89 }
90 }
91 }
92 }
93 }
94 }
95 }
96 }
97 }
98 }
99 }
100 }
101 }
102 }
103 }
104 }
105 }
106 }
107 }
108 }
109 }
110 }
111 }
112 }
113 }
114 }
115 }
116 }
117 }
118 }
119 }
120 }
121 }
122 }
123 }
124 }
125 }
126 }
127 }
128 }
129 }
130 }
131 }
132 }
133 }
134 }
135 }
136 }
137 }
138 }
139 }
140 }
141 }
142 }
143 }
144 }
145 }
146 }
147 }
148 }
149 }
150 }
151 }
152 }
153 }
154 }
155 }
156 }
157 }
158 }
159 }
160 }
161 }
162 }
163 }
164 }
165 }
166 }
167 }
168 }
169 }
170 }
171 }
172 }
173 }
174 }
175 }
176 }
177 }
178 }
179 }
180 }
181 }
182 }
183 }
184 }
185 }
186 }
187 }
188 }
189 }
190 }
191 }
192 }
193 }
194 }
195 }
196 }
197 }
198 }
199 }
200 }
```

organisationer og borgere er en vigtig opgave for en tilsvarende offentlig sektor. EU's kommende Data Act vil stille lignende krav, og anbefalingen skal ses i lyset af det kommende arbejde i EU.

Dansk Erhverv foreslår, at:

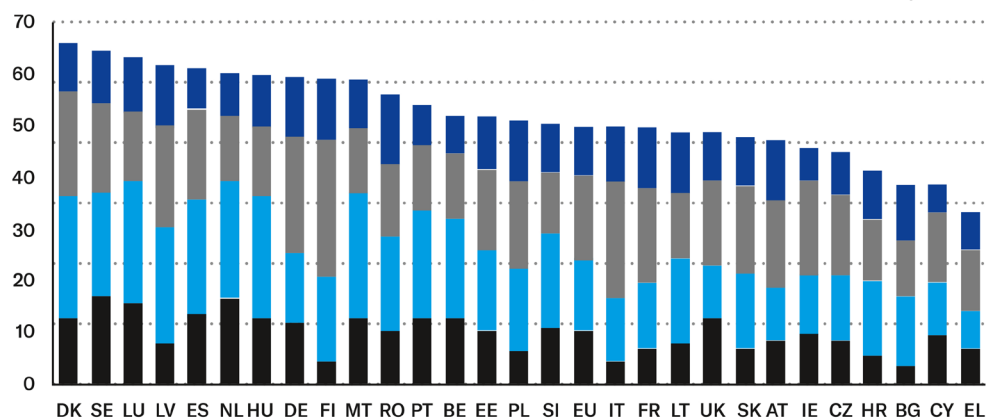
- **Staten placerer et entydigt** ansvar for arbejdet med statens data i Finansministeriet
- **Finansministeriet etablerer et** offentlig-privat samarbejde om at udvikle og vedligeholde en komplet oversigt over, hvilke data der er tilgængelige fra hvilke offentlige myndigheder
- **Finansministeriet benytter hjemmel** i PSI-loven til at gøre det obligatorisk for alle ministerier løbende at ajourføre oplysninger om egne datasæt i det fælles datakatalog
- **Der etableres en** ny enhed under Finansministeriet, der skal fungere som én indgang til offentlige data. Enheden skal hjælpe virksomheder med at navigere i offentlige data. Der afsættes ressourcer svarende til fire årsværk, og udgifterne holdes inden for eksisterende ramme.

Styrk Danmarks førerposition i digital infrastruktur

Danmark har samlet set den bedste digitale infrastruktur i hele EU, viser EU-Kommissionens seneste opgørelse (se figur nedenfor). Både dækningen med mobilt bredbånd og hurtige fastnetforbindelser ligger i den absolutte europæiske top, hvilket yder et væsentligt bidrag til Danmarks konkurrencekraft og robusthed.

Digital Economy and society index 2020, Connectivity

■ 1a Fixed broadband take-up ■ 1b Fixed broadband coverage ■ 1c Mobile broadband ■ 1d Broadband price index

Kilde: DESI 2020, European Commission

Omkring 94 pct. af alle danske husstande og virksomheder kan få højhastighedsbredbånd (minimum 100 Mbit/s download og 30 Mbit/s upload). Danmark kommer dermed tæt på at opfylde den nationale bredbåndsmålsætning om, at alle skal have adgang til højhastighedsbredbånd i 2020. Med adgang til 1 Gigabit/s for 86 pct. af adresserne er Danmark endda godt på vej til at opfylde EU's mål om at skabe et 'Gigabitsamfund'.⁴

Sammenlignet med det øvrige EU er det danske erhvervsliv langt foran med hensyn til at gøre brug af højhastighedsbredbånd. I 2019 havde 62 pct. af de danske virksomheder en fastnetforbindelse på mindst 100 Mbit/s, mens andelen i EU kun var 22 pct. Tilsvarende forsyner danske virksomheder 52 pct. af deres medarbejdere med bærbart udstyr til arbejdsbrug, mens dette kun er tilfældet for 28 pct. på EU-niveau.⁵

⁴ <https://tjekditnet.dk/dataudtr%C3%A6k>

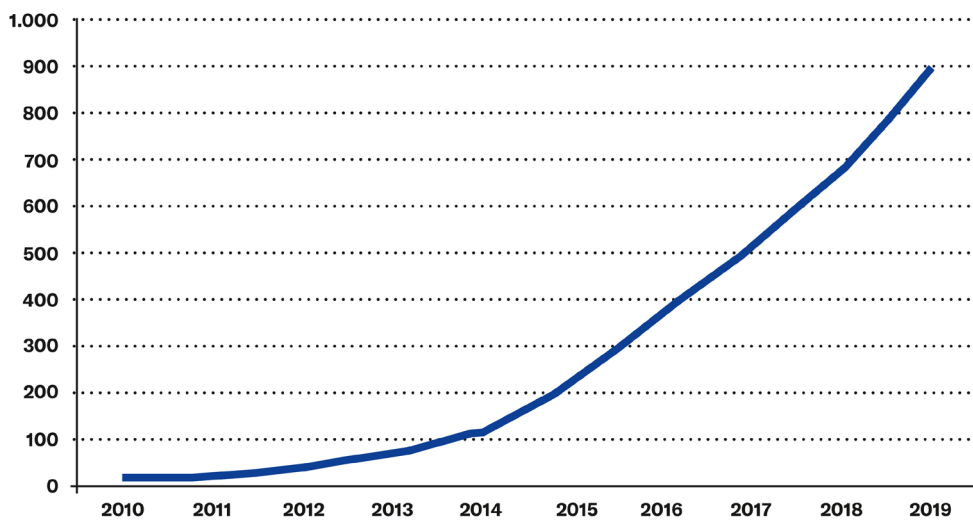
⁵ <https://www.dst.dk/da/Statistik/nyt/NytHtml?cid=36790>

Dækningen med mobilt bredbånd er også i den europæiske top. I hele landet kan man finde mindst én operatør, der kan levere forbindelser på minimum 2 Mbit/s (download). Og i 78 pct. af landet er der mindst én operatør, der kan levere minimum 30 Mbit/s (download).⁶ Fra 2018 til 2019 så vi endda den største årlige absolutte tilvækst nogensinde i den mobile datatrafik. Relativt steg den 33 pct. i forhold til 2018.⁷

Mobil datatrafik

TB (tusind)

⁶ <https://tjekditnet.dk/n%C3%B8gletal>

⁷ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Tele/hovedresultater_-_telestatistik_-_andet_halvaar_2019.pdf

Der er dog stadig betydelige regionale forskelle i bredbåndsdækningen, og over 100.000 adresser mangler adgang til hurtigt bredbånd. Det kan begrænse borgere og virksomheders muligheder for at udføre hjemme- og fjernarbejde og anvende datakrævende digitale tjenester. Samtidig er nabolande som Finland og Sverige foran Danmark med åbning af kommercielle 5G-net. Den danske førerposition kan derfor på ingen måde tages for givet.

De danske teleselskaber har dog i 2019 forøget investeringerne i udrulning af fiber- og 5G-net fra 7 mia. kr. til 8,6 mia. kr. Det giver forhåbninger om, at den danske førerposition kan bevares. Men der er behov for systematisk at fjerne administrative barrierer, der forhindrer eller svækker effekten af investeringerne, så vi fastholder gode og sunde incitamentter til et fortsat højt investeringsniveau.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Afskrivningsreglerne justeres**, så aktiver inden for teleinfrastruktur kan saldoafskrives med 15 pct. årligt i stedet for de nuværende 7 pct., da mobiloperatørerne udskifter teknisk udstyr såsom radioantennener i mobilmasterne i et højere tempo, end de nuværende regler for saldoafskrivninger lægger op til
- **Minimere tids- og ressourcekrævende** sagsbehandling og omkostninger til at udrulle teleinfrastruktur ved at gøre den kommunale sagsbehandling mere smidig og ensartet i hele landet ved hjælp af bl.a. en konsekvent implementering af Energistyrelsens anbefalinger til en bedre mobil- og bredbåndsdækning i kommunerne
- **Kommunerne skal gøre** brug af lovhjemmelen fra 2018 til efteranmeldelse af mindre gravearbejde for at reducere det administrative ressourceforbrug til fx at trække kabler fra vejen ind til husstanden
- **Sikre rettidig adgang** til nødvendigt frekvensspektrum til bl.a. 5G-nettet i henhold EU's radiospektrumsprogram og fortsat understøttelse af konkurrencen på mobilmarkedet. U hensigtsmæssige forsinkelser i frekvensauktioner skal undgås, så borgere og virksomheder kan få gavn af 5G-nettet i takt med, at det udrulles og udvikles teknologisk over de kommende år
- **Give mobilsekskaberne mulighed** for at opfylde dækningskrav i kommende frekvensauktioner med alle tilgængelige frekvensressourcer uden krav om anvendelse af specifikke frekvensbånd og på tjene- ste- og teknologineutral vis. Det vil øge mobilsekskabernes fleksibilitet og sikre en mere effektiv frekvensplanlægning og dermed – alt andet lige – en hurtigere og billigere udrulning af 5G.

Gør Danmark klar til 5G

Erhvervslivet står til at høste store fordele, når Danmark fra slutningen af 2020 gradvist begynder at få 5G-dækning. Det forventes at blive det næste store skridt i digitaliseringsrejsen, der ved hjælp af meget høj datakapacitet og stabilitet samt lav responstid kan understøtte flere opkoblede enheder og anvendelsen af avancerede teknologier. De danske virksomheder er dog kun i begrænset omfang begyndt at undersøge mulighederne i 5G. Her adskiller Danmark sig fra bl.a. Sverige og Finland, hvor flere store koncerner er gået foran.⁸

Efterslæbet medfører en risiko for lavere produktivitetsvækst og konkurrencekraft pga. en mindre effektiv automatisering i virksomhederne end i udlandet. Det betyder også tabte muligheder i den grønne omstilling og styring af ressourceforbrug med censorer og IoT. Desuden risikerer danske virksomheder at blive overhalet af udenlandske konkurrenter i deres produktudvikling. Det kan fx blive vanskeligt at vinde ordrer på procesudstyr og robotter til den vigtige tyske industri, der er ved at automatisere produktionen med 5G-opkoblede enheder, hvis et dansk produkt ikke er klar til 5G.

Grunden er dog lagt til at starte arbejdet i Danmark. TDC Net har fx åbnet en 5G-testfacilitet i Helsingør og indledt et samarbejde med Ericsson og Grundfos. Telenor og Aalborg Universitet er godt i gang med tests og projekter i Aalborg. Der er imidlertid brug for at inddrage og anspre flere virksomheder til at undersøge anvendelsesmulighederne. Særligt for SMV'ere kan det være en udfordring at komme i gang, da adgang til testudstyr og udvikling kan være omkostningsfuldt.

⁸ Det er bl.a. dokumenteret i en kortlægning af 5G-projekter udarbejdet for Nordisk Ministerråd <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1370095/FULLTEXT01.pdf>

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Udvide forskningsreservens ramme** til nye teknologiske muligheder, herunder 5G, IoT og AI, med 100 mio. kr. årligt for at undersøge og teste potentialet i 5G-løsninger m.m. i erhvervssektorerne. Midlerne udmøntes af Innovationsfonden i dialog med erhvervslivet.

5G kommer til Danmark

Mobilselskaberne er godt i gang med at udrulle 5G. TDC har åbnet sit landsdækkende 5G-net med høje datahastigheder i første omgang i København, Aarhus, Odense og Helsingør. TDC, Telenor, Ericsson m.fl. er i gang med pilotforsøg inden for automatisering, Internet of Things m.m. i forskellige erhvervssektorer. 5G giver nye muligheder for virksomhederne i form af fx præcisionsstyring i realtid med høj stabilitet og lav responstid. Samtidig giver opgraderingerne den nødvendige kapacitet til at håndtere, at mobiltrafikken stiger op til 40 pct. om året.

Robusthed

Vi kan ikke bygge et samfund på et motto om “move fast and break things”. Vi har brug for solide og fleksible digitale fundamenter, som vi kan bygge fremtiden på. En robust digital infrastruktur er en forudsætning for konkurrencekraften. Danmark er godt rustet til den digitale fremtid. Vores offentlige sektor er en af de mest digitale i verden, næsten alle danskere har adgang til hurtigt bredbånd, og danske virksomheder har gode muligheder for at gøre sikkerhed, digital ansvarlighed og digital handlekraft til en dansk styrkeposition.

Coronakrisen viste med al tydelighed, hvor vigtigt netop en robust digital infrastruktur er. Den gav mulighed for at opretholde en betydelig del af aktiviteten i samfundet. Men vi må ikke hvile på laurbærrerene, for vi er ikke kommet sovende til, hvor vi er i dag, og det kræver mod, omstilling og investering, hvis Danmark også i fremtiden skal være modstands- og konkurrencedygtig. Derfor skal vi gøre sikkerhed og digital ansvarlighed til en dansk styrkeposition og dermed skabe de rigtige rammer for digital handlekraft.

Det kræver investeringer i fremtiden, hvis Danmark fortsat skal kunne modstå konkurrencen fra udlandet, og her er forskning en vigtig nøgle. Forskning er afgørende, hvis vi skal finde nye løsninger på store samfundsudfordringer såsom klimakrisen, ressourcemangel og en aldrende befolkning. Udfordringer, hvor digitale teknologier ofte er en del af svaret. Undersøgelser viser, at virksomheder, der samarbejder med et dansk universitet årligt vækster 2,1 procentpoint mere end virksomheder, som ikke samarbejder med nogen om forskning.

Fokus på danske værdier som ordentlighed og ansvarlighed, kan understøtte en global konkurrencefordel for danske virksomheder, der bliver betragtet som troværdige samarbejdspartnere, som kunder og leverandører kan have tillid til. Samtidig skal borgere og virksomheder i Danmark også være kendetegnet ved en høj tillid til hinanden, når det drejer sig om digitale teknologier. På den måde skaber vi det bedste fundament for, at vores virksomheder kan konkurrere i udlandet, og at vi herhjemme tager digitaliseringen til os. Derfor skal danske virksomheder være verdensmestre i digital sikkerhed.

Der er mange måder at bruge vores digitale handlekraft til at styrke samfundets robusthed. Men det, som er mest påtrængende i dag, er at sikre, at it-systemerne i den offentlige sektor er tidssvarende, så de ikke begrænser vores evne til at handle, når omstændighederne kalder på det, og samtidig gør det nemt for virksomhederne at tilgå offentlige data osv. Derfor er det en afgørende *must win battle* at gøre op med ufleksible systemer i den offentlige sektor.

Gør op med ufleksible systemer i den offentlige sektor

Den offentlige sektor i Danmark startede sin digitale rejse for omkring halvtreds år siden. Det vækker opsigt internationalt, hvor langt den offentlige digitalisering er. Det gælder offentlig-privat samarbejde om bl.a. NemID og Digital Post, og det gælder den politiske beslutning og borgernes accept af obligatorisk digital selvbetjening. Danmarks digitale investeringer gør det i dag lettere at drive virksomhed og være borger, fordi det falder meget naturligt, at vi kan betjene os selv døgnet rundt digitalt.

Bagsiden af medalje er, at dele af den offentlige digitale infrastruktur er pensionsmodne, fordi den bliver dyr at vedligeholde eller ufleksibel at udvikle på. Samtidig er der risiko for, at Danmarks flotte internationale placeringer bliver en sovepude og står i vejen for nye mål.

Den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi

Staten, kommuner og regioner har i mange år haft strategisk fokus på at effektivisere og forbedre kommunikationen mellem det offentlige, borgerne og virksomheder. Det er bl.a. sket gennem de såkaldte fællesoffentlige digitaliseringsstrategier, som løber i perioder af fire år. Siden 2001, hvor den første fællesoffentlige digitaliseringsstrategi blev lanceret, er der implementeret en lang række digitale løsninger, der har gjort hverdagen nemmere og lettet administrationen. Den nuværende strategi udløber i 2020.

Hidtil har den offentlige digitalisering primært været drevet efter mål om effektiviseringer og besparelser. Man har groft sagt sat strøm til papir. Tiden er moden til at sætte nye ambitiøse mål om at bruge teknologien til at skabe ny værdi. Vi skal skabe bedre og mere sammenhængende service, gøre det lettere at drive virksomhed og bruge nye teknologier som kunstig intelligens i fx sundhedssektoren.

Da Venstre i sommeren 2020 – som en del af genrejsningen af Danmark i skyggen af corona – foreslog at halvere momsens året ud, vakte det i sagens natur politisk debat. Var der råd til forslaget? Ville det give tilstrækkelig effekt? Ville det medføre en social slagside? Uanset hvad man mente om ideen, kom den ikke så langt, fordi det hurtigt stod klart, at det ville være praktisk umuligt at gennemføre. Det ville tage op imod et år at få it-understøttelsen på plads, ikke mindst fordi skattemyndighedens aldrende it-systemer ganske enkelt ikke er gearret til, med kort frist, at levere så store ændringer. Momssatsen på de 25 pct. er støbt ind i en række systemer og ikke designet med henblik på ændringer. Det ville derfor kræve, at man manuelt skulle ændre i en række systemer og herefter justere tilbage til den oprindelige momssats. Uanset hvad Christiansborg mente om forslaget, ville det altså være praktisk umuligt pga. forældet og ufleksibelt it i den offentlige sektor.

Eksemplet er sigende for aldrende it-systemer. De er udviklet til behovene for 10, 20 eller måske 30 år siden og fungerer på egne præmisser, men er ikke designet med tanke på nutidens krav, eller til at integrere sømløst med den rivende teknologiske udvikling i de mellemliggende år. Systemerne opfører sig som kold spaghetti i en verden, hvor vi mere har brug for integrerbare legoklodser eller fleksibel modellervoks.

Der er brug for, at vi gentænker den offentlige it-udvikling, så begreber som værdiskabelse frem for besparelser og innovation frem for effektiviseringer kommer i højsædet. It-udviklingen skal foregå i partnerskab med dygtige private leverandører og tage udgangspunkt i agile udviklingsmetoder, der sikrer løbende tilpasninger i takt med, at forretningsbehov bliver kendte eller forandrer sig.

De gamle systemer har tjent os godt, men står i dag i vejen for nye mål. Vi har brug for nye digitale fundamenter, og tiden er inde til at sende nogle af de gamle systemer på pension. Vi skal bane vejen for nye digitale muligheder for den offentlige sektors samspil med borgere og virksomheder.

Samtidig skal landets love være digitaliseringsparate, så de ikke bliver en årsag til, at de underlæggende systemer skrues unødvendigt kompliceret sammen. Al ny lovgivning har siden 1. juli 2018 skullet efterleve syv principper for at sikre, at loven er digitaliseringsklar. I den politiske aftale om digitaliseringsklar lovgivning er der ligeledes givet håndslag på, at eksisterende lovgivning skal revideres, så de gamle love også er klar til den digitale tidsalder. Men dette arbejde har aldrig fået tilstrækkelig luft under vingerne, og det skal vi gøre noget ved.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Der laves en pensionsreform** for aldrende it-systemer i den offentlige sektor. Reformen skal have fokus på, hvordan den offentlige sektor hurtigst muligt får udskiftet aldrende *legacy*-systemer
- **Offentlige myndigheder bør** benytte sig af agile it-udviklingsmetoder, hvor det er relevant, for at sikre fleksibilitet i systemerne, så de også kan tilpasses fremtidens digitale behov
- **Digitaliseringsstyrelsen igangsætter en** prioriteret revision af eksisterende lovgivning, hvor gældende love underlægges samme krav for digitaliseringsklar lovgivning, der har være gældende for ny lovgivning siden 1. juli 2018.

Invester i fremtiden

Digitalisering kan gøre den offentlige sektor mere effektiv, gøre det lettere at drive virksomhed og skabe fundamentet for nye innovative forretningsmodeller. Derfor skal den danske offentlige sektor fortsat være en af de mest digitale i verden – det er godt for dansk erhvervsliv.

Det skal være let at være digital borger i Danmark – men det skal også være let at være digital virksomhed. Der investeres i disse år massivt i den borgerrettede digitalisering, og det digitale tog kører hurtigt – men virksomhederne efterlades oftest på perronen. Den offentlige digitalisering skal ikke fokusere ensidigt på den offentlige sektors interne processer, men spille sammen med virksomhedernes behov og praksis.

Der er over de seneste år sket en markant digitalisering af virksomhedernes kontakt med det offentlige. Det stiller store krav til den digitale service, som det offentlige yder til virksomhederne. De digitale løsninger skal være lette at bruge og nemme at forstå, så virksomhederne ikke spilder deres tid på unødvendigt bøvl med de digitale systemer. Det er både dyrt og frustrerende at møde uoverskuelige digitale selvbetjeningsløsninger. Samtidig er der behov for, at der tænkes mere i sammenhængende virksomhedsrejser, når en virksomhed møder den offentlige forvaltning fx i forhold til opstart af virksomhed, lukning af virksomhed, ansættelse af medarbejdere mv.

Med de annoncerede besparelser på konsulenter i den offentlige sektor, risikerer den virksomhedsrettede offentlige digitalisering at blive slået endnu længere tilbage. Og det er synd og skam, for der er store potentialer – både for ny innovation og for effektiviseringer – hvis den offentlige digitalisering tænkes rigtigt, og det kræver ofte hjælp fra eksterne konsulenter.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Konsulentstoppet i kommuner**, regioner og stat ophæves. Den offentlige sektor skal navigere i en virkelighed, hvor avancerede teknologier spiller en større og større rolle, og her udfylder konsulenterne en vigtig funktion. Rådgivere er den offentlige sektors genvej til viden, analyser og inspiration. Alt det, der skaber innovation og nye og smartere måder at gøre tingene på
- **Der er i den** kommende fællesoffentlige digitaliseringsstrategi fokuseres på den vækstunderstøttende virksomhedsrettede offentlige digitalisering.

Styrk offentlig-privat samarbejde til fremme af digitalisering

Det offentlig-private samarbejde (OPS) skal styrkes i Danmark, ikke mindst på it-området. Evnen til at arbejde sammen på tværs af sektorer er vores internationale konkurrencefordel. Det offentlige køber årligt ind for 380 mia. kr., svarende til hele 17 pct. af vores BNP. Alene af den grund fortjener det offentlig-private samarbejde opmærksomhed.

Danmarks begrænsede størrelse taget i betragtning skal vi være bedre til at dele de gode eksempler på vel-fungerende offentlig-private samarbejder på it-området, og gøre dem til ny forretning. Vi har talt om det i årevis, men det er blevet ved de gode intentioner. Her er der positive signaler i seneste økonomaftale mellem regeringen og KL, der ønsker bedre samarbejde med det private om udbud.

Udbudsloven, der regulerer det offentlige indkøb, skal anvendes og fortolkes, så der sikres innovation i udviklingen af nye it-løsninger. For mange offentlige it-projekter begrænser leverandørens kreative tænkning, med tekniske kravsspecifikationer og begrænsende mindstekrav. Leverandøren bliver ikke i tilstrækkeligt omfang involveret i processen, når løsningen skal designes.

Offentlig-privat samarbejde om udbud

"Regeringen og KL er enige om, at offentlig-privat samarbejde om innovation og nye teknologiske løsninger kan og skal understøttes bedre. Der er behov for at styrke kompetencerne i innovative indkøb og fleksible udbud, udvikle værktøjer og bidrage til igangsættelse, implementering og erfaringsopsamling af konkrete innovationsprojekter, samt støtte med rådgivning ift. udbudsregler i de konkrete processer.

Løsningerne skal udvikles i et samarbejde mellem erhvervslivet og det offentlige, hvorfor der bl.a. er behov for bedre henvisning til mulighederne i erhvervsfremmesystemet. Parterne vil i fællesskab afdække mulighederne for at etablere et samarbejde på tværs af den offentlige sektor og med repræsentanter fra erhvervslivet og eventuelt andre relevante aktører med henblik på at fremme innovation og ny teknologi".

Regeringen og KL: "Aftale om kommunernes økonomi for 2021"

Der bliver ikke i tilstrækkeligt omfang iagttaget klima- og miljøhensyn, når det offentlige køber it-udstyr, fokus er stadig mest på pris. Derfor skal der indføres krav om TCO-beregninger og genanvendelse af komponenter.

Udfordringen er, at der ikke eksisterer én regnestok til beregning af CO₂-påvirkningen ved it-indkøb. Det er også ganske vanskeligt at gennemføre en cirkulær omstilling, hvis der ikke er styr på it-udstyret i form af asset og *inventory management*, for så kan komponenternes levetid ikke optimeres.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **En national OPS-enhed**, under ledelse af en professionel bestyrelse af videnspersoner og stakeholdere på ikke mindst it-området, sikrer et vedvarende fokus og tryk på OPS-dagsordenen
- **Der sikres større** smidighed ved tilrettelæggelsen og gennemførelsen af udbud af it-udviklingsopgaver. Fokus på funktion og designprocessen skal ind i udbuddet
- **Der skal være** bedre mulighed for at indtænke hensynet til den grønne omstilling i fremtidens it-udbud. Derfor skal der udvikles standarder for, hvorledes CO₂-udledningen beregnes ved indkøb af it-udstyr, og der skal skabes et komplet overblik over det offentlige it-hardware
- **Der skal stilles** krav om, at offentlige ordregivere skal stille en digital adgang til rådighed i forbindelse med markedsdialogen ved udbud. Det skal være muligt for virksomheder at deltage i markedsdialog digitalt fx gennem videoopkoblinger
- **Adgangen til digital** markedsdialog kan ske gennem udbudsloven, enten ved præcisering af loven eller den tilhørende bekendtgørelse om digitale udbud

- **Kommunerne skal i større omfang** – særligt på beskæftigelses- og ældreområdet – anvende flere standardiserede snitflader på tværs af kommunegrænserne
- **Kommunerne skal i større omfang samarbejde** med private leverandører om løsningen af digitale driftsopgaver på velfærdsområdet, som fx telemedicinsk behandling og øvrige initiativer fra Den Fælleskommunale Digitaliseringsstrategi
- **Det skal være** muligt at konkurrenceudsætte driftsopgaver, som i dag varetages af Statens IT.

Afskaf alle manuelle indberetninger til det offentlige

Den offentlige digitalisering skal være til fordel for virksomhederne og ikke blot en effektivisering af den offentlige sektor. Alle virksomheder i Danmark skal løbende indberette økonomiske data til myndighederne i form af fx årsrapporter, momsindberetninger og regnskabsstatistik. Forskellige typer af virksomheder er underlagt forskellige krav, men alle skal løbende indberette fra virksomhedens bogføring. De erhvervsrettede indberetninger spiller en central rolle i forhold til at skabe transparens og tillid i det private marked samt sikre, at virksomhederne betaler den skat, de er forpligtet til. Indberetningerne pålægges dog også virksomhederne administrative byrder, der sænker effektiviteten, skaber usikkerhed om fejl og hæmmer den samfundsøkonomiske vækst.

Danske virksomheder bruger uforholdsmæssigt meget tid på at indberette finansielle oplysninger til flere forskellige myndigheder. Samtidig benytter 80 pct. af alle danske virksomheder et digitalt regnskabssystem til deres daglige bogføring og ligger derved inde med de data, der skal indberettes.

Langt de fleste virksomheder har allerede alle nødvendige oplysninger i digital form, ligesom den offentlige sektors interne processer er digitale. Problemet er, at de to sider ikke taler sammen digitalt, og en stor del af indberetningerne foregår derfor mere eller mindre manuelt. Det svarer til at printe en e-mail, og derefter indtaste den på myndighedens website.

Vi kan løse problemet og løfte store byrder fra erhvervslivet, og vi kan gøre det med teknologi, vi allerede har i hænderne.

Det kræver, at myndighederne, i samarbejde med markedet, udvikler standarder og løsninger, der kan understøtte en sammenhængende datakæde fra faktura til indberetning, og at myndighederne tester en ny målarkitektur, der gør det muligt at indberette finansielle data direkte fra regnskabssystemer. Erhvervsstyrelsen har i samarbejde med Skattemyndigheden og Danmarks Statistik de seneste tre år arbejdet på at undersøge mulighederne for en automatisering af de erhvervsrettede indberetninger.

En automatisering vil i høj grad afhænge af, at virksomhederne har en sammenhængende kæde af strukturerede økonomiske og finansielle data i virksomhedernes systemer. Det gælder specifikt processer for køb og salg, bogføring, validering og afstemning samt endelig indberetninger til det offentlige.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Erhvervsstyrelsen, Skattemyndigheden og Danmarks Statistik** tester en ny målarkitektur (udarbejdet i regi af projektet Automatisk Erhvervsrapportering), hvor det bliver muligt via digitale regnskabssystemer at indberette årsrapport, skatteregnskab og regnskabsstatistik elektronisk
- **Myndighederne udarbejder** standarder og løsninger, der kan understøtte en sammenhængende datakæde, der er nødvendig for at kunne understøtte automatisk erhvervsrapportering herunder flere åbne API til offentlige myndigheder, så indberetning af fx finansielle data kan ske direkte fra virksomhedernes egne systemer.

Øg automatisering af den offentlige service

Med det stigende krav om mere omsorg og flere varme hænder i den kommunale service er der brug for at finde løsninger, der kan frigive mere tid til de nære opgaver, fx med brug af at automatisere trivielle sagsbehandling eller beslutningsstøtte.

KL har allerede igangsat en række signaturprojekter, der undersøger mulighederne i mere maskinlæring i den kommunale sagsbehandling. Der er dog brug for, at de gode eksempler og cases bliver bredt ud til endnu flere kommuner. Samtidig er det afgørende, at borgere og medarbejdere kan gennemskue beslutninger og sagsgange, og at teknologien ikke diskriminerer bestemte befolkningsgrupper på baggrund af forhold som for eksempel etnicitet, seksualitet og køn. Det må aldrig blive sådan, at borgerne ikke kan få en begrundelse for en beslutning, fordi maskinlæring har været brugt i sagsbehandlingen.

Med øget automatisering vil det være muligt at nedbringe sagsbehandlingsbyrden i kommunerne. En række offentlige ydelser tildeles i dag på baggrund af objektive kriterier, og det er især sagsbehandlingen af de ydelser, der med fordel vil kunne automatiseres. Korrekt data er dog en forudsætning for, at en automatisering kan finde sted. Der er derfor behov for, at kommunerne fokuserer på deres datagovernance, så de nødvendige data er til rådighed.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Der gennemføres et** digitaliseringstjek af sociale ydelser. Social- og Indenrigsministeriet skal kortlægge, hvilke offentlige ydelser der kan tildeles automatisk, og igangsætte pilotprojekter på de udvalgte områder med henblik på en efterfølgende implementering.

Digitaliser sundhedssektoren

Den danske sundhedssektor står over for store udfordringer. I takt med at vi bliver ældre, og mange fortsat lever usundt, opstår der flere aldersrelaterede sygdomme, livsstilssygdomme og kroniske sygdomme. Samtidig er sundhedssektoren udsat for et krydspres fra et øget krav om bedre behandling kombineret med et pres for at finde økonomiske besparelser.

Brugen af ny sundhedsteknologi kan gøre det muligt at skabe mere rum for effektiviseringer uden at gå på kompromis med kvaliteten. Det kan fx dreje sig om øget hjemmemonitorering, telemedicinske løsninger og øget brug af kunstig intelligens og sundhedsteknologiske løsninger. Hvis vi skal i mål med en bred digitalisering af sundhedssektoren, er der brug for en samlet strategi på tværs af regioner, kommuner og stat.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Der udarbejdes en** samlet strategi for digitalisering og innovation i sundhedsvæsenet. Strategien kan indeholde flere delmål og indsatsområder, herunder bl.a.:
 - Nationale mål for udbredelse og anvendelse af telemedicin
 - Målsætning for udbredelse af velkendt sundhedsteknologi
 - Pilotprojekter for afprøvning af ny teknologi
 - Uddannelse af personale i sundhedsvæsenet om anvendelsesmuligheder for sundhedsteknologi, for-svarlig deling af sundhedsdata m.m.

CASE:

AI-projekt skal give mere præcis og ensrettet beskrivelse af slidgigt

Den danske virksomhed Radiobotics udvikler kunstig intelligens, der gør det muligt hurtigere og mere ensartet at beskrive røntgenoptagelser af led og knogler på niveau med eksperter på området.

Radiobotics har sammen med Røntgenafdelingen på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital modtaget finansieringsmidler fra Regeringen og Danske Regioner til et AI signaturprojekt om at udvikle og implementere Radiobotics' algoritmer til at analysere og beskrive slidgigt på røntgenoptagelser af knæ.

Kunstig intelligens skaber derved værdi i sundhedsvæsenet og frigør tid hos det radiologiske personale. Teknologien anvendes til at give en mere optimal brug af ressourcer på radiologiske afdelinger, en hurtigere, mere ensrettet og mere præcis beskrivelse af slidgigten i knæet, og patienten hjælpes igennem systemet og kan henvises til rette behandling hos en ortopædkirurg, reumatolog eller fysioterapeut hurtigere.

Mikael Boesen, professor og overlæge på Røntgenafdelingen på Bispebjerg og Frederiksberg Hospital, udtaler, at:

"Implementeringen af Radiobotic's teknologi vil helt sikkert vise vejen og danne erfaringsgrundlag for sikker brug af AI inden for radiologi. Værdien består i, at borgere, som udredes for slidgigt i knæene, kan få ens diagnostisk udredning og beskrivelser sv.t. anbefalingerne i de nationale kliniske retningslinjer, uafhængigt af hvor de bor, og hvilken sundhedsperson der beskriver undersøgelsen. Dette betyder lige sundhed for alle og en forventet reduktion i antal unødvendige MR-skanninger af knæ på 10-20%. Hertil er der øvrige gevinster fx mindre overdiagnosticering, mindre ventetid samt hurtigere "smart" digital henvisning til relevant klinisk behandling for patienter med slidgigt i knæet. Dette vil være til stor gavn for både patienten og sundhedsvæsnets ressourcer."

Midlerne til disse signaturprojekter for 2021-2022 afsættes direkte på finansloven efter indgåelse af økonomiaftaler med KL og Danske Regioner og støtter afprøvning, implementering og skalering af nye teknologier i kommuner og regioner.

RADIOBOTICS

Skab bedre adgang til sundhedsdata

Bedre adgang til sundhedsdata har store potentialer for *life science* og *health care*, som er en dansk styrkeposition. Det kan fx give lægemiddelindustrien nye muligheder for at udvikle og optimere nye lægemidler, og det kan give markant bedre produkter, der forbedrer patienters livskvalitet, ligesom adgang til sundhedsdata kan være afgørende for udvikling af ny sundhedsteknologi. Mange års dedikeret indsamling og registrering af sundhedsdata har gjort Danmark til et potentielt foregangsland. Det er derfor vigtigt, at adgangen til sundhedsdata ikke begrænses unødigt, og at vi finder løsninger, der baner vejen for udvikling af nye produkter og services uden at gå på kompromis med grundlæggende principper om sikkerhed og tillid.

Værdien af bedre adgang til sundhedsdata

'Data Redder Liv' har i sommeren 2019 fået lavet en rapport om værdien af bedre adgang til sundhedsdata i Danmark (Deloitte, 2019). Rapporten viser, at en række administrative barrierer hæmmer anvendelse af data – herunder

- Manglende viden og overblik
- Begrænsninger i anvendelsesformål
- Lang og uforudsigelig sagsbehandlingstid
- Uensartede og komplekse ansøgningsprocedurer og krav

Kilde: https://www.cphhealthtech.dk/~media/CHC/Downloads/PDF/Samfundsgevinstanalyse_resultater_juni%202019.ashx

I dag er det en langvarig og tidsmæssig ressourcekrævende opgave at få adgang til de danske sundhedsdatabaser. De har forskellige ansøgningsprocedurer, hvilket besværliggør optimal anvendelse af de eksisterende data – både for offentlige og private forskere. Derfor er der behov for et bedre overblik over, hvor data findes (datalandkort), nemmere adgang til data – én indgang – og ikke mindst mulighed for at søge på tværs af databaserne. Samtidig skal der etableres en bedre infrastruktur for borgernes egen indsamlede sundhedsdata, fx via sundhedsapps eller *wearables* (fx fitnessarmbånd, smartwatches m.m.).

De indsamlede sundhedsdata skal anvendes langt mere struktureret og klogt, end det er tilfældet i dag, og der skal sikres en mere ensartet datakvalitet, særligt i kommunerne. Det giver også en mulighed for at bringe de kommunale sundhedsdata i spil og bruge dem, så vi får mere evidens og viden om, hvad der virker. Samtidig vil det også åbne op for, at man i langt højere grad kan måle og belønne ud fra outcome og værdi. Generelt skal der gives en bedre og nemmere adgang til brug af sundhedsdata til brug for forskning og serviceudbud. Naturligvis i anonymiseret udgave, hvor det er nødvendigt.

Dansk Erhverv foreslår, at:

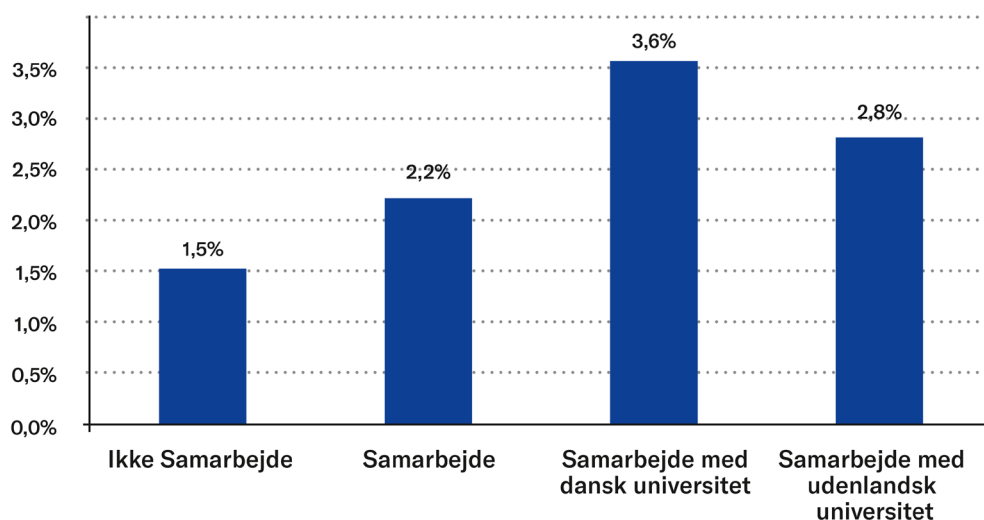
- **Der sker en** bedre og mere systematisk indsamling og anvendelse af sundhedsdata – både til forebyggelse, tidlig opsporing og behandling
- **Adgangen til sundhedsdata** og Danmarks unikke datainfrastruktur ikke må begrænses unødigt. Vi skal i større grad udnytte potentialerne om sundhedsdata til også innovative udviklingsmuligheder, herunder til at udvikle og optimere nye produkter og services
- **Der skal skabes** en infrastruktur for befolkningens og patienternes egen indsamlede data, så disse kan benyttes og finde anvendelse i sundhedssektoren
- **Adgangen til de** danske sundhedsdata gøres lettere tilgængelig til kommercielle formål og forskning under fuld anonymitet, hvor det er relevant
- **Indsamlingen af PRO-data** skal være standard og indgå som et fast parameter ved værdibaseret afregning.

Sæt nye mål for forskningen

I 2006 vedtog den daværende regering en globaliseringsstrategi med ikke mindre end 350 initiativer inden for forskning, uddannelse og innovation. Med Globaliseringspuljen blev der sat et politisk mål om, at Danmark fra 2010 skulle bruge 1 pct. af BNP på offentlig forskning, og at erhvervslivet skulle bruge 2 pct. Der har ikke været store politiske visioner og forslag på forskningsområdet siden.

En række rapporter peger på, at afkastet af offentlige investeringer i forskning og udvikling er betydeligt. Udenlandske studier viser, at for hver krone, det offentlige investerer i forskning og udvikling, får samfundet værdi for mellem 1,2-1,5 kr. Fremragende forskning i et land har stor tiltrækningskraft på internationale investeringer og gavner landets vækst og innovation.

Dette understøttes af en forskningsrapport fra CBS fra 2016. Rapporten undersøger, hvor meget forskellige virksomheder vokser, alt efter om de samarbejder med et dansk universitet eller ej. Rapporten viser, at den årlige vækst i arbejdsproduktivitet er størst for virksomheder, der samarbejder med et dansk universitet. Den årlige vækst i sådanne virksomheder er 2,1 procentpoint højere end i virksomheder, der slet ikke samarbejder med nogen om forskning.

Flere af vores nabolande har sat nye ambitiøse mål for deres forskningsinvesteringer. Tyskland har en målsætning om at bruge samlet 3,5 pct. af BNP på forskning i 2025, mens Sverige og Finland har opstillet mål om 4 pct. af BNP.

Det er målsætninger for både den offentlige og private forskning, hvor den nuværende danske målsætning er delt op på henholdsvis offentlig og privat forskning. Det giver god mening at koble øgede offentlige forskningsmidler sammen med en forventning om at øge de private investeringer. Det er ikke alt forskning, der direkte gavner væksten – fx er der forskning inden for sprog, kultur og historie, som har helt andre og for samfundet

vigtige formål. Det væsentlige er dog, at et ønske om nye midler handler om at skabe et rigere og mere bæredygtigt samfund. Det kræver et samarbejde mellem offentlig og privat forskning.

For at fremme virksomhedernes egne forskningsinvesteringer har en række OECD-lande – herunder en række af vores nabolande – valgt at give et ekstraordinært fradrag for virksomhedernes investeringer i forskning og udvikling. Danmark har haltet voldsomt bagud i forhold til at sikre sådanne attraktive investeringsforhold. Dette blev ændret i forbindelse med seneste sommerpakke, hvor regeringen vedtog et fradrag for investeringer i forskning og udvikling på 130 pct. det næste 1½ år.

Dansk Erhverv foreslår, at:

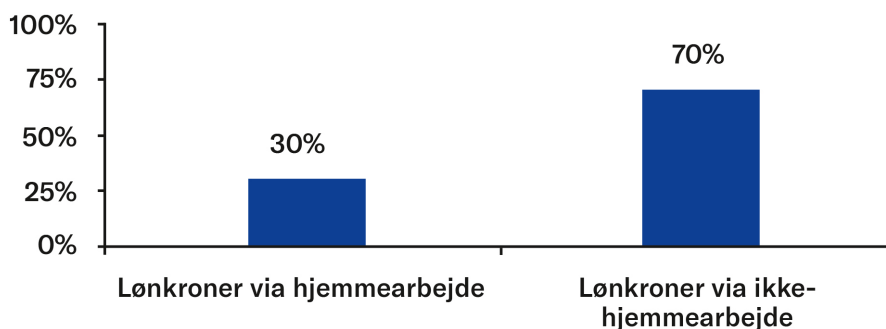
- **At der reserveres** en pulje, der giver universiteterne⁹ en præmie på 50 øre, for hver krone universitetet får som nye eksterne bevillinger fra EU eller private virksomheder og fonde ud over niveauet for 2019
- **For at skabe** mere samarbejde med SMV'ere vil der være et tilskud på 1 kr. for hver krone fra en virksomhed med færre end 250 medarbejdere
- **Fradraget på 130 pct.** fradrag for virksomhedernes egne udviklings- og forskningsinvesteringer skal gøres permanent
- **Det samlede mål** med en ny forskningspolitik er, at offentlige og private forskningsinvesteringer skal udgøre 4 pct. af BNP i 2030 mod 3 pct. i dag.

⁹ Forslaget bør også gælde professionshøjskoler og erhvervsakademier. De har dog forskning i markant mindre omfang.

Flyt danskerne til hurtigt bredbånd

Det er i høj grad takket være de gode, stabile bredbåndsforbindelser, at 44 pct. af danskerne kunne arbejde hjemmefra under coronakrisen og dermed opretholde store dele af den økonomiske aktivitet i samfundet. Hele tre ud af ti lønkroner blev under nedlukningen 11. marts til 12. juni tjent via hjemmearbejde, viser Dansk Erhvervs analyse fra juni 2020.

Andel af beskæftigede danskers lønkroner, som er tjent via hjemmearbejde i de første tre måneder af coronakrisen

Kilde: Norstat for Dansk Erhverv, juni 2020.

Note: n=1.393. I dette regnestykke indgår kun beskæftigede, som både var i beskæftigelse i starten af perioden (11. marts) og i slutningen (12. juni)

Der er dog stadig et betydeligt potentiale for at gøre samfundet mere digitalt robust og parat til nye digitale muligheder med hurtigt bredbånd. Selv om 94 pct. af de danske husstande og virksomheder kan få højhastighedsbredbånd, er det nemlig kun 29 pct., der har taget imod tilbuddet.

Behovet for bredbåndshastighed er meget individuelt og varierer med bl.a. befolkningens digitaliseringsgrad og den teknologiske udvikling. Den samlede datatrafik på fastnet bredbånd (up- og download) er kraftigt stigende, og voksede med 19 pct. alene fra 2018 til 2019.¹⁰ Fremover forventes der at komme et stigende behov for fx nye datakrævende formater for billedstreaming og gaming. Hjemmearbejdet bliver mere udbredt, og såvel videomøder som cloud-computing vil kræve betydelig kapacitet og hastighed.

¹⁰ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Tele/hovedresultater_-_telestatistik_-_andet_halvaar_2019.pdf

Gode bredbåndsforbindelser skal bidrage til at frigøre potentialet i digitaliseringen og gøre samfundet robust og sikre konkurrencekraften. Samtidig med at den nationale bredbåndsmålsætning om at give adgang til hurtigt bredbånd i hele landet bør fastholdes og realiseres, skal danskerne derfor tilskyndes til i højere grad at vælge de tilgængelige (og kommende) højhastighedsforbindelser. Vi ser allerede en udvikling, hvor andelen af solgte fastnetabonnementer med mindst 100 Mbit/s er steget fra 37 pct. i 2018 til 42 pct. i 2019. Det skyldes bl.a. øget konkurrence, udvikling og markedsføring af nye produkter på åbne højhastighedsnet.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Den igangværende åbning** af højkapacitetsinfrastrukturen fortsættes, og konkurrencen, udviklingen og markedsføringen slippes fri, så forbrugerne i højere grad tilskyndes til at vælge højhastighedsbredbånd
- **Skabe øget opmærksomhed** om mulighederne for at få højhastighedsbredbånd
- **Tilskynde såvel private** som offentlige virksomheder til at vælge højhastighedsbredbånd, hvis de tilbyder medarbejderne arbejdsgiverbetalt bredbånd.

Gør it-sikkerhed til en global konkurrencefordel for danske virksomheder

God digital sikkerhed handler for mange virksomheder om at reducere deres sårbarhed og dermed risikoen for, at it-kriminelle lykkes med at lægge virksomhedens aktiviteter ned eller stjæler værdifulde data. På sigt vil it-sikkerhed og ansvarlig datahåndtering i højere grad blive et konkurrenceparameter, virksomheder bruger, når de skal differentiere sig fra deres konkurrenter, da både forbrugere og erhvervskunder begynder at stille krav til de virksomheder, de handler med.

Danske virksomheder er i forvejen kendt for deres redelighed, dvs. at vi ikke bidrager til korrupsion, og at der i høj grad tænkes i samfundsansvar (CSR) fra virksomhedernes side. Det giver virksomhederne troværdighed overfor kunder og samarbejdspartnere i udlandet. Vi har i det seneste årti set, hvordan den ordentlighed, virksomhederne agerer med, er blevet omsat til et konkurrenceparameter, hvor danske virksomheder står stærkt.

Det er dog fortsat den mest udbredte opfattelse, at god it-sikkerhed ikke bidrager til virksomhedens bundlinje – dvs. at it-sikkerhed er en opgave, som ikke er bundet op til virksomhedens kerneydelser. Og selvom mange virksomheder stadig har en opgave i at få deres sikkerhedsniveau løftet, viser nye tal fra Eurostat, at danske virksomheder på mange parametre ligger i toppen blandt EU-landene.

Eurostat database: ICT security (isoc_cisc_ra) 2019

Top-5 over lande, hvor virksomheder med flere end 10 ansatte (ekskl. finanssektor) har indført følgende sikkerhedstiltag:

VPN (Virtual Private Network)

1)	Danmark	62%	
2)	Holland	59%	
3)	Sverige		56%
4)	Tyskland	56%	
5)	Belgien (m.fl.)	54%	

Kryptering af data, dokumenter og e-mails

1)	Tyskland	59%
2)	Finland	57%
3)	Danmark	54%
4)	Irland	48%
5)	Holland	47%

Data backup på separat lokation (inkl. cloud backup)

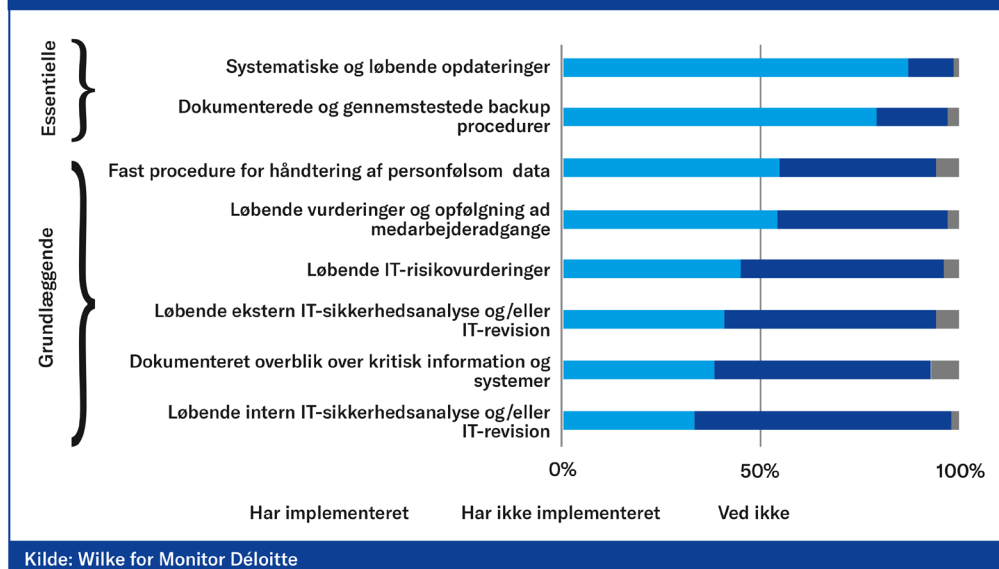
1)	Tyskland	89%
2)	Østrig	88%
3)	Holland	86%
4)	Danmark	85%
5)	Irland	85%

Men selvom det på overfladen ser fint ud i Eurostat-tallene, er der også mindre gode aspekter af sikkerhedstilstanden i danske virksomheder – en undersøgelse af danske SMV'er viser, at et stort antal virksomheder ikke har implementeret grundlæggende og essentielle it-sikkerhedsforanstaltninger.

Vi er altså et sted, hvor der er mange virksomheder, som mangler de nødvendige kompetencer og ressourcer til at sikre sig mod digitale trusler, ligesom mange virksomheder er af den opfattelse, at it-kriminelle ikke vil rette angreb mod netop dem. Derfor skal der fortsat laves oplysningsarbejde målrettet virksomheder om, at it-sikkerhed også er relevant for mindre virksomheder, og som sætter fokus på værdien af at dele viden om bl.a. digitale trusler.

En virksomhed, der ønsker at promovere sig selv som digitalt ansvarlig, kan i dag lade sig certificere (ISO-certificering eller en såkaldt 3402-revisorerklæring), men det stiller meget store krav, og er i praksis forbeholdt store virksomheder med betragtelige ressourcer, eller virksomheder der leverer til Forsvaret, kritisk infrastruktur og lignende.

Andel af danske SMV'er, der har implementeret essentielle og grundlæggende IT-sikkerhedsforanstaltninger

Danmark består altovervejende af små og mellemstore virksomheder. De færreste arbejder systematisk med it-sikkerhed og har derfor svært ved at overskue, hvor de skal starte og slutte. For SMV'erne er de eksisterende ordninger uoverskuelige og skyder over målet ift. behov. Ikke mindst for denne gruppe er det godt nyt, at Danmark i 2020 får en mærkningsordning for it-sikkerhed og digital ansvarlighed, som gør arbejdet med it-sikkerhed forretningsnært og konkret.

Derudover giver mærket også et incitament til, at virksomhederne investerer ressourcer i at bringe deres sikkerhed op på et forsvarligt niveau, fordi mærket er en enkel måde at kommunikere til kunder og samarbejdspartnere, at man behandler og beskytter deres data ordentligt. Men det kræver, at ordningen bliver udbredt, at mange virksomheder deltager i den, og at endnu flere kender den.

CASE:

Mærkningsordning for it-sikkerhed og digital ansvarlighed

Dansk Erhverv er sammen med SMV:Danmark, DI, Forbrugerrådet TÆNK og Erhvervsministeriet gået sammen om at udvikle en mærkningsordning for it-sikkerhed og digital ansvarlighed.

Mærkningsordningen har til formål at løfte niveauet for it-sikkerhed og ansvarlig dataanvendelse hos virksomhederne og gøre it-sikkerhed og digital ansvarlighed til en dansk konkurrencefordel.

Mærkningsordningen er støttet af Industriens Fond med 18. mio. kr. og lanceres ultimo 2020.

Forbrugerrådet
Tænk

SMVdanmark

ERHVERVS MINISTERIET

DANSK
ERHVERV

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Der i regi** af etablerede kanaler (fx Digital Hub Denmark) iværksættes en indsats for at markedsføre danske virksomheder som troværdige samarbejdspartnere, der har orden i deres digitale sikkerhed
- **Offentlige indkøb bruges** som driver, ved at der stilles krav til it-sikkerheden hos leverandører. I de nuværende SKI-udbud indgår krav om it-sikkerhed, men kravet skal fremover vægte lige så højt som pris, når stat og kommuner køber ind
- **Erhvervsstyrelsen, i samarbejde** med partnerne bag informationsportalen Sikkerdigital, laver en oplysningskampagne rettet mod SMV-segmentet. Kampagnen skal udfordre fordommen om, at små virksomheder er for små til at blive ramt, og sætte fokus på værdien af videndeling om digitale trusler.

Ansvarlighed

Digitale teknologier har et nærmest ubegrænset potentiale til at forandre samfundet. Digitaliseringen har i løbet af blot få år ændret den måde, vi kommunikerer, handler, indgår i sociale relationer og endda tænker på. Det vækker til tider stor begejstring og andre gange heftig kritik. Det er afgørende, at samfundet tager styringen over brugen af teknologierne. Ansvarlighed er derfor et af 2020'erne vigtigste begreber, og af samme grund tredje hovedtema for den digitale handlekraft. Uden ansvarlighed og øget teknologiforståelse opstår der fremmedgørelse og modreaktioner mod de digitale samfundsforandringer. Omvendt kan ansvarlighed og øget teknologiforståelse være med til skabe et samfund med digital handlekraft.

Digitalisering spiller en central rolle i den grønne omstilling. World Economic Forum¹¹ har vurderet, at digitale teknologier kan reducere klodens udledning af CO₂ med 15 pct. i sektorer som energi, fremstilling, landbrug, byggeri, service og transport m.m. Digital omstilling har derfor også en hovedrolle i Dansk Erhvervs klimapolitik. Dansk erhvervsliv skal sammen med den offentlige sektor vise vejen ved at omfavne IoT og Smart City

¹¹ <https://www.weforum.org/agenda/2019/01/why-digitalization-is-the-key-to-exponential-climate-action/>

Løsninger og derved i samarbejde skabe et grønnere samfund. Et kraftigt stigende dataforbrug koster store energimængder og belaster klimaet. Der er derfor behov for smarte løsninger, der kan sikre et grønt internet.

Ansvarlighed handler ikke kun om grøn omstilling, det handler også om at forstå potentialerne og ikke mindst udfordringerne ved den digitale omstilling. Derfor skal vi sikre os, at alle dele af det danske samfund er klædt godt på til at kunne omfavne mulighederne. Lige fra folkeskolen, hvor teknologiforståelse skal gøres til et obligatorisk fag, til den brede befolkning, som skal tilbydes et gratis digitalt kørekort.

Men vi skal ikke kun forstå teknologierne, vi skal også stille krav til, at teknologierne bruges ansvarligt. Kunstig intelligens er en af de teknologier, der har potentialet til radikalt at ændre vores samfund. En grundlæggende forudsætning for, at vi kan have tillid til kunstig intelligens, er gennemsigtighed og transparens.

Datatilsynet spiller en vigtig rolle som datavagthund, der sikrer, at virksomheder og offentlige myndigheder overholder GDPR, og at vi som borgere kan være trygge ved den måde, vores data bruges på. Derfor skal datatilsynet tilføres de nødvendige ressourcer, så de kan hjælpe og vejlede danske virksomheder i, hvordan de overholder lovgivningen.

Udviklingen af kunstig intelligens foregår ikke kun i Danmark. Vi skal derfor arbejde for, at vi får en fælleseuropæisk ramme, der undgår fragmentering, bruger eksisterende regler og bevarer mulighederne for innovation. På den måde får de danske virksomheder, der skal finde nye anvendelsesområder til kunstig intelligens, og som selv har AI-løsninger klar til markedet, de bedste muligheder for at kunne bringe produkter og services ud til hele det indre marked.

Der er mange måder at bruge vores digitale handlekraft ansvarligt. Men det største ansvar, vi har overfor hinanden og fremtidige generationer, er at tage syvmileskridt mod en grøn omstilling, der gør vores byer og samfund mere bæredygtige. Derfor er det en afgørende *must win battle* at skabe grønne samfund med datadrevne byer.

Skab grønne samfund med datadrevne byer

Den offentlige sektor skal samarbejde med erhvervslivet om at gå foran ved at indføre klimavenlige løsninger, der ved hjælp af dataanalyse, internetforbundne apparater og sensorer (Internet of Things; IoT) og kunstig intelligens nedbringer ressourceforbruget og bidrager til at skabe smarte grønne byer og samfund som helhed.

CASE:

Smarte byer i hele verden

Over hele verden samarbejder lokale myndigheder med it- og televirksomheder om at bruge sensorer og data til at skabe en bedre forståelse af byernes udfordringer og en bedre styring af ressourceforbruget og udledninger.

I Danmark har Bluefragments og Atea fx hjulpet **Aabenraa Kommune** med at gøre asfalten digital, så lastbilerne kun kører ud og salter, når der er et konkret behov. KMD hjælper kommuner med overblik over varme- og energiforbruget, som anvendes til analyse og optimering af forbrug, udstyr og processer. Der er igangsat mange gode Smart City-projekter, men der er et behov for at skalere og udrulle løsningerne i hele landet.

Der er yderligere inspiration at hente i udlandet. **New York** bruger fx et automatiseret målersystem til at få en bedre forståelse for, hvordan byens borgere dagligt forbruger godt 4 mia. liter vand. I **Nanjing** har bystyret implementeret sensorer i vejnettet for bedre at kunne afvikle byens trafik ved hjælp af smart city-løsninger udviklet af SAP¹².

Danmark har gode forudsætninger for at udvikle og implementere de såkaldte Smart City-løsninger pga. vores forcer inden for tele, energi og digitalisering af det offentlige. I Danmark skønnes over 2.300 virksomheder og 17.600 fuldtidsansatte at arbejde med Smart City-løsninger, hvilket forventes at stige til op mod 52.800 fuldtidsstillinger i 2025.¹³ Der er således også et betydeligt erhvervs- og vækstpotentiale.

Virksomhederne har i høj grad omfavnet de bagvedliggende teknologier og planlægger at investere i IoT-løsninger. Den offentlige sektor tøver dog stadig med at implementere selv velafprøvede IoT- og Smart City-løsninger trods flere års bestræbelser. Der er udtrykt en række gode hensigter i den fællesoffentlige

¹² Kilde: "Becoming A Smart City Is Not A; It's A Lifestyle", Forbes, Oct. 18th, 2019

¹³ https://smartcitycluster.dk/wp-content/uploads/2019/08/SmartCityClusterDenmark_ana-lyse_web.pdf

digitaliseringsstrategi 2016-2020, der etablerede Smart City Partnerskabet med deltagelse af Erhvervsstyrelsen, Digitaliseringsstyrelsen, KL og Danske Regioner. Partnerskabet har dog haft begrænset effekt.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Fremme Smart City-løsninger** i de årlige økonomiaftaler (ØA) mellem regeringen og kommunerne med fokus på at skalere modne og velafprøvede løsninger
- **Gentænke og opstramme** Smart City Partnerskabet i den kommende Fælles Offentlige Digitaliseringsstrategi og sætte fokus på implementering og skalering af modne Smart City-løsninger
- **Herunder fremme offentlig-private** samarbejder inden for fx sundhed, miljø, transport i regi af (primært) eksisterende økosystemer
- **Fjerne anlægsloftet frem** til 2022 for Smart City-investeringer og fremme OPS-modeller med privat finansiering.

Giv adgang til grønne data

Der er samtidig behov for at give yderligere adgang til de data, der er et råstof i udviklingen af grønne digitale løsninger. Selvom Danmark er kommet langt med at kvalitetssikre og gøre offentlige data fra statslige myndigheder tilgængelige i det såkaldte grunddataprogram via distributionsplatformen 'Datafordeleren', er der et potentiale for at komme endnu længere i samme retning med adgang til fx kommunale data og forsyningsdata fra el, vand, varme m.m. Med installation af sensorer og intelligent måleudstyr er der udsigt til indsamling af meget værdifulde data, potentielt realtidsdata, hvor det bliver meget vigtigt at sikre en ensartet kvalitet og kompatible formater.

Data fra offentlig forsyningsvirksomhed eller områder, der ved offentlig regulering gives koncessioner, licenser m.m. fx indenfor vand, el, fjernvarme, gas m.m., bør gøres offentligt tilgængelige. Opgaven forankres hos Finansministeriet, der samordner og yderligere åbner for adgang til anonymiserede data for fx danskernes forbrug af affald, vand, el og fjernvarme samt transportmønstre. Forslaget vil have effekt på udvikling af nye grønne digitale løsninger.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Finansministeriet sættes i** spidsen for at koordinere datastandarder og yderligere åbne for anonymiserede data for forbrug af affald, vand, el og fjernvarme samt transportmønstre i samarbejde med KL, erhvervsorganisationer, eksperter og øvrige interessenter.

Skab et grønt internet

Digitale virksomheder skal tage medansvar for at skabe et grønt internet. Med en kraftigt stigende datatrafik samt generering og behandling af data er der risiko for, at energiforbruget og klimabelastningen i forbindelse

med drift af telenet og datacentre stikker af, og at der opstår en – delvis berettiget – modvilje mod de digitale løsninger.

I en rapport til Energistyrelsen har COWI i 2018 vurderet, at elforbruget i datacentre på dansk grund vil være hhv. ca. 7 TWh i 2030 og 11,4 TWh i 2040, hvilket svarer til 20 og 33 pct. af det samlede elforbrug ift. 2017. Selv om nogle af de planlagte hyperscale datacentre er skrinlagte, illustrerer tallene datacentrenes tyngde og betydning i den grønne omstilling.

De eksisterende teknologier kan dog energioptimeres. Nye teknologier som 5G-nettet, vandkøling og anvendelse af overskudsvarme øger energieffektiviteten, ligesom vedvarende energi vinder indpas. Energoptimering og anvendelsen af ny teknologi skal forstærkes og tilskyndes politisk og regulatorisk.

CASE:

Digitale teknologier som løftestang for grøn omstilling

Nye generationer af mobilnetværk har historisk set medført en stigning i energiforbruget. Med 5G-netværket forventes det derimod, at mobiloperatørerne kan knække kurven for energiforbrug, mens mobildatatrafikken vil stige eksplosivt med 30-40 pct. om året. TDC NETs 5G-leverandør, Ericsson, forventer en besparelse på 30 pct. i energiforbruget ved overgang fra 4G til 5G.¹⁴ De danske mobiloperatører investerer i disse år milliarder i 5G-infrastruktur, der vil fremme nye forretningsmodeller og muligheder for grøn omstilling.

Flere førende tele- og datacentervirksomheder har allerede annonceret ambitiøse klimamål og iværksat væsentlige klimainitiativer. Klimaneutrale eller -positive datacentre kan blive en konkurrenceparameter og eksportartikel, hvor ydelserne kan udkonkurrere ineffektive datacentre med høj klimabelastning.

¹⁴ <https://www.ericsson.com/495d5c/assets/local/about-ericsson/sustainability-and-corporate-responsibility/documents/2020/breaking-the-energy-curve-report.pdf>

CASE:

Tomorrow nedbringer Googles klimaaftryk

Tomorrow, en grøn dansk iværksættervirksomhed, hjælper bl.a. Google med at nedbringe klimaaftrykket af deres *hyperscale* datacentre. Energikrævende dataprocessering, fx opdateringer, planlægges på de tidspunkter i ugen og døgnet, hvor Tomorrows AI- og databaserede prognose forudser, at der vil være mest vedvarende energi til rådighed.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Det gøres attraktivt** at anvende overskudsvarme fra datacentre til fx fjernvarme. Arbejdet med at fjerne overskudsvarmeafgiften og reformere incitamenterne til at bruge af overskudsvarme skal føres helt til dørs
- **Fremme anvendelse af** nye grønne teknologier i datacentre. Fx bør der undervises i AI og dataanalyse på det nye datacentervalgfag, som studerende fra sommeren 2020 kan tage på Fredericia Maskinmesterskole
- **Stille grønne krav** i offentlige udbud i forbindelse med indkøb af datacenterydelser og øvrige digitale ydelser.

Skab et datadrevet, fleksibelt elnet til vedvarende energi

Danmark har aktuelt den højeste grad af vedvarende energi (VE) i elproduktionen (63,7 pct.) og står overfor en kraftig udbygning i de kommende år til 100 pct. VE. Det er en stor gevinst for den grønne omstilling, men produktionen er meget varierende efter vejrforholdene og årstiderne. Udsvingene i produktionen vil blive væsentligt større i takt med, at Danmark realiserer en række store vindmølle- og solcelleprojekter, og vi går mod de 100 pct. VE.

I dag balanceres el-nettet ved at betale tilskud til produktion af vedvarende energi på udbudssiden, ligesom der betales tilskud til at slukke produktionen og sænke udbuddet, når der er overproduktion. Det er økonomisk omkostningsfuldt og ineffektivt.

Et fortsat stabilt samt økonomisk effektivt elnet stiller særlige krav til fleksibilitet og styring af forbruget. Nye forretningsmodeller, der tager højde for den varierende produktion og muligheder for fleksibelt forbrug, fx til opladning af el-biler eller aktivering af store køleanlæg, når der er overskud af vedvarende energi, skal undersøges. En interessant forretningsmodel er de såkaldte aggregatorer. De giver mulighed for at tilpasse en kundegrupes forbrug til udbuddet på elmarkedet ved hjælp af prissignaler, der følger udbuddet.

Udbygningen af elnettet på såvel transmissions- og distributionsniveau til en omfattende elektrificering af samfundet med en stigende grad af vedvarende energi kræver et samlet overblik over behov for at investere mest effektivt. Her skal digitale og datadrevne analyseinstrumenter og prognoser bidrage til, at der investeres i tilstrækkelig kapacitet og at undgå omkostningsfuld overkapacitet. Det er af stor samfundsøkonomisk betydning, da ekstrainvesteringer i infrastrukturen frem mod 2030 forventes at udgøre ca. 32 mia. kr.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Danmark som et** af de lande, der aktuelt har den højeste grad af VE i elproduktionen, bør gå foran og undersøge, hvordan digitalisering, dataanalyse, AI og nye forretningsmodeller kan øge fleksibiliteten i elforbruget og reducere behovet for at bevare en omkostningsfuld overkapacitet i nettet
- **Tag digitale løsninger** og datadrevne analyseinstrumenter i brug, der kan skabe et samlet overblik over investeringsbehov i fx el-infrastrukturen for at undgå unødvendig udbygning af dyr overkapacitet.

Klimapartnerskabet for service, it og rådgivning

Dansk Erhvervs arbejde med at frisætte digitaliseringens potentiale i den grønne omstilling er bl.a. forankret i regeringens Klimapartnerskab for service, it og rådgivning med Eva Berneke (KMD) som formand. Ambitionerne er udmøntet i flere af partnerskabets 13 forslag og videreudviklet i Dansk Erhvervs økonomiske genopretningsplan 'Grøn Handlekraft'.

Børst støvet af Datatilsynet

Ansvarlig datahåndtering er centralt for den digitale omstilling. Danske virksomheder – fra den lille netbutik til den store konsulentvirksomhed – håndterer hver dag tusindvis af data om deres kunder. Vi behandler persondata som aldrig før, og EU's persondataforordning stiller væsentligt skærpede krav til virksomhederne, men der er ikke sket et tilsvarende match af ressourcer på myndighedssiden. Beskyttelse af persondata er ikke blot idealisme eller juridisk bureaukrati. Det er en rettighed og fundamentet for, at vi som mennesker kan have tillid til det digitale samfund – men når staten indfører nye krav, må de ikke sende virksomhederne på herrens mark.

Erhvervslivet har brug for et proaktivt Datatilsyn, der samler kompetencer på det persondataretlige og persondatatekniske område. Datatilsyn skal ud af rollen som et rent tilsyn, og i højere grad fungere som videns- og formidlingscenter, hvor virksomheder kan søge hjælp til at sikre den rette behandling af personoplysninger. Desuden anbefales det, at Datatilsynet i højere grad end i dag samarbejder og koordinerer med øvrige myndigheder, som arbejder med juridiske problemstillinger vedr. data og databehandling.

Ansvarlig anvendelse af borgernes data

Danskernes data er en meget værdifuld ressource. Data om forbrug kan danne grundlag for, at vi bruger ressourcer mere effektivt som beskrevet i virksomhedscasen om Tomorrow. Sundhedsdata kan bruges til at udvikle innovativ sundhedsteknologi og nye lægemidler. Både virksomheder og myndigheder skal udnytte det potentiale, der ligger i at bruge data, men det skal ske på en måde, hvor borgerne fortsat har tillid til, at deres data behandles på ansvarlig vis.

Ifølge Danmarks Statistik er 64 pct. af danskerne helt eller delvist enige i, at offentlige myndigheder i højere grad bør dele oplysninger med hinanden for at skabe bedre løsninger overfor borgerne. Samtidig viser PwC's Tillidsbarometer, at 40 pct. af danskerne ikke har tillid til, at det kun er de rette personer i det offentlige, der har adgang til borgernes data.

Der er derfor afgørende, at både virksomheder og myndigheder arbejder systematisk med databeskyttelse gennem efteruddannelse og tekniske løsninger til adgangskontrol, logning m.v. Parallelt hermed skal myndighederne udnytte teknologien til at give borgerne nye muligheder for adgang og administration af data, så borgeren fx kan se, hvilke oplysninger hvilke myndigheder har registreret om dem og har adgang til. Desuden skal myndighederne tage ansvar for løbende af afdække borgernes engagement i diskussionen om brugen af data og tage ansvar for involvering og borgeroplysning.

Det er en stor opgave, og for at løfte den kræves det, at vi har et stærkt Datatilsyn, som kan vejlede og rådgive myndigheder og virksomheder i reglerne om databeskyttelse.

Det nye Datatilsyn skal kunne vejlede i persondatareglerne og samtidig hjælpe virksomhederne til at navigere på det omfattende marked for sikkerhedsløsninger, så det ikke bliver mere besværligt end højst nødvendigt for virksomhederne at overholde reglerne. Det betyder, at de tekniske kompetencer skal fylde mere hos Datatilsynet – ikke på bekostning af, men som supplement til de juridiske kompetencer. Datatilsynet har med EU-forordningen faktisk pligt til at medvirke til en grundig informationsindsats – men det forudsætter rent praktisk, at det har ressourcer til det.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Datatilsynet tilføres de** nødvendige ressourcer for at kunne udføre en proaktiv og virksomhedsnær vejledning
- **Datatilsynet forpligtes til** at levere forretningsnære vejledninger (tjeklister, podcasts m.v.).

Styrk tilliden til kunstig intelligens og skab danske styrkepositioner

Kunstig intelligens er på mange måder en digital genopfindelse af hjulet, og begrebet dækker over en række teknikker og anvendelser. Fokus på værdier som ordentlighed og ansvarlighed kan være med til at etablere en global konkurrencefordel for danske virksomheder, der bliver betragtet som troværdige samarbejdspartnere, som kunder og leverandører kan have tillid til. Danmark kan fx blive 35 mia. kr. rigere hvert år, hvis vi satser mere på kunstig intelligens, viser en aktuel analyse fra Innovationsfonden. EU-Kommissionens hvidbog om kunstig intelligens opgør, at *“some €3.2 billion were invested in AI in Europe in 2016, compared to around €12.1 billion in North America and €6.5 billion in Asia”*.

Hidtil har digitaliseringen forstærket mennesket hukommelse, regnekraft samt nedbrudt geografiske grænser og gjort information tilgængelig. Med kunstig intelligens træder vi ind i en ny æra, hvor teknologierne kan trænes til at finde mønstre, som kan hjælpe med alt fra at sortere e-mails til at assistere en læge i et behandlingsforløb eller styre en førerløs bil gennem en tætpakket storby.

En grundlæggende forudsætning for, at vi kan have tillid til AI – især når den bruges til sagsbehandling og til at træffe afgørelser – er gennemsigtighed. Det er derfor helt afgørende, at det er muligt at få indsigt i, hvordan afgørelserne er truffet. Det vil i nogle tilfælde indebære et krav om transparens, mens det i andre sager vil være nødvendigt, at der også er krav om forklarlighed. Hvad de to begreber indeholder, kan læses i boksen nedenfor.

Hvad er transparens, og hvad er forklarlighed?

Transparens: dokumenterer baggrunden for en afgørelse med information om, hvilke data modellen er oplært på baggrund af (datakilder, parametre, datasæt), og hvilken algoritme der er anvendt. Fx: "Din byggesag er afgjort via AI. Modellen er oplært på baggrund af samtlige byggesager fra Albertslund og Aalborg kommuner 2016-2018 og samtlige data fra formular X. Der er anvendt algoritme Z i version 1.04 fra leverandør Y".

Forklarlighed: Her giver algoritmen ikke blot et svar, men forklarer også hvorfor. Fx: "Din byggesag er afvist. Forklaringen er, at højden af vinduerne i dit byggeri, sammenholdt med afstanden til skel i 88 pct. af kendte tilfælde har givet nabogener."

Der er stor forskel på forskellige måder at lave kunstig intelligens, ligesom der er afgørende forskel på, hvordan teknologien anvendes. Der kan ikke laves en *one size fits all* for, hvornår det er nødvendigt med hhv. transparens og forklarlighed, for at det kan skabe tillid til den måde, kunstig intelligens anvendes på. Der er ikke en klar opdeling mellem, hvordan gennemsigtighed opnås bedst, men der skal være en sammenhæng mellem, om det er meget komplekse algoritmer (fx neurale netværk) eller de mere "simple" former for kunstig intelligens (fx beslutningstræer).

En tommelfingerregel er, at jo mere komplekse algoritmen er, des mere er der behov for både transparens og forklarlighed. Derudover bør der tages højde for konsekvenserne af de afgørelser, den kunstige intelligens træffer. En risikovurdering for det enkelte AI-system skal dermed være med til at fastsætte det krævede niveau for gennemsigtighed m.v.

På europæisk niveau er der allerede nedsat en *high level* ekspertgruppe om etik i AI, og i Danmark har vi et Dataetisk Råd, som beskæftiger sig med mange af de dilemmaer, der også gør sig gældende ved anvendelse af kunstig intelligens. Vi skal ikke skrive et nyt etisk kodeks, men bygge videre på de værdier, som er formuleret på europæisk niveau. Dataetisk Råd skal undersøge, hvordan vi fra dansk side opnår en styrkeposition for ansvarlig brug af AI.

I Danmark skal den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi bruges som ramme for at gøre vejledninger om transparent og forklarlig brug af AI tilgængelig for myndigheder og virksomheder, ligesom alle myndighedsbeslutninger skal underlægges et krav om gennemsigtighed.

Danmark kan ikke investere de samme summer i udvikling af kunstig intelligens, men vi kan være de mest nytænkende i anvendelsen. Udover et fokus på ordentlighed, troværdighed og ansvarlighed i brugen af AI, er det afgørende, at Danmark satser strategisk på at blive bedre til at bruge kunstig intelligens dér, hvor vi som land og som region står stærkt. Det kan fx være til klimatiltag eller indenfor sundhedssektoren.

Dataetik

Dataetiske problemstillinger er en af de ting, som følger af den øgede digitalisering, og dermed noget, vi skal tage alvorligt og forholde os aktivt til. I foråret 2018 nedsatte VLAK-regeringen en ekspertgruppe om dataetik, der efter godt et halvt års arbejde leverede sin rapport med en række anbefalinger.

Den første anbefaling om et råd for dataetik er realiseret ved oprettelse af Dataetisk Råd, ligesom anbefaling nr. 5 om et dataetisk mærke er godt undervejs. Mærkningsordningen for it-sikkerhed og digital ansvarlighed, der omtales i afsnittet om it-sikkerhed som global konkurrencefordel, indeholder også krav til dataetik hos de virksomheder, som ønsker at opnå mærket. Derudover arbejdes der med at føre flere af de øvrige anbefalinger ud i livet.

Platform-to-Business-forordningen er videre blevet implementeret i dansk lov med en national særregel om, at store danske virksomheder skal redegøre for deres dataetiske politik – eller fravalget af at have en – i deres årsrapport. Her er Danmark gået væsentligt længere end de resterende EU-lande.

Danmark har dermed taget nogle af de skridt, som kan skabe en dansk styrkeposition indenfor ansvarlig brug af kunstig intelligens.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Der er i den** kommende fællesoffentlige digitaliseringsstrategi afsættes midler til at udbrede erfaringerne og vejledninger til, hvordan virksomheder og myndigheder skaber tillid til deres brug af kunstig intelligens vha. transparens og forklarlighed
- **Automatiseret sagsbehandling tages** i brug under et princip om forklarlighed og transparens, dvs. at borgere og virksomheder kan få indsigt i de faktorer, som har påvirket beslutningen, det anvendte træningsdata m.v.
- **Dataetisk Råd med** inddragelse af relevante aktører vurderer, hvordan gennemsigtighed og redelighed ved anvendelse af AI kan blive en dansk styrkeposition

- **Danmark skal gå målrettet efter en styrkeposition indenfor anvendelse af AI til energi- og klimaløsninger** – her skal vi investere i uddannelse af en talentmasse indenfor machine-learning, neurale netværk m.v. og initiere spydspidsprojekter, der sikrer, at talentmassen udnyttes.

Indfør teknologiforståelse i folkeskolen

Danmark er et af verdens mest digitale samfund, og vi og vores børn omgiver os med digitale medier og tjenester hver eneste dag. Aldrig har så mange kunnet komme så eftertrykkeligt til orde og bruge digitale teknologier, men samtidig går diskussionerne om *fake news*, forførende algoritmer, fremmedgørelse og fremtidens kompetencer. Og med god grund.

For vi bruger netop digitale teknologier som produkter. De er black boxes, og de færreste af os forstår, hvordan teknologien er skruet sammen, og hvad der sker bag glaspladen. Samtidig rejser det et spørgsmål om, hvorvidt det i virkeligheden er os selv og vores børn, der er produktet, når vi benytter gratis tjenester, spil mv. Og den diskussion er vigtigere end nogensinde. For vi er i fuld gang med at svigte vores børn, fordi vi ikke ruste dem til at begå sig i den fremtid, der for længst er begyndt.

Udviklingen kalder på, at vi sikrer teknologiforståelse en mere fremtrædende plads i folkeskolen. At alle børn lærer, hvordan digitale teknologier virker, om aktørerne og deres interesser. Om alt fra *fake news* og hævn-porno, til kunstig intelligens i kampen for klimaet og for en bedre sundhedssektor. Om magt og afmagt. Vi skal

lære børnene – både drenge og piger – ikke bare at forbruge, men også at skabe med teknologi og stille sig kritiske.

Dansk Erhverv bakkede derfor også op, da den tidligere regering igangsatte et ambitiøst forsøgsprogram med teknologiforståelse på 46 folkeskoler med det formål at afdække, hvordan det bedst integreres som obligatorisk fagområde i skolen.

Spørgsmålet er derfor ikke længere, om teknologiforståelse skal være en del af skolens grundpensum, men hvordan og hvornår. Det er positivt, fordi teknologiforståelse er forudsætningen for at kunne navigere som borger og på arbejdsmarkedet i den teknologiske fremtid, der for længst er begyndt. Dansk Erhverv mener, at tiden er nu. Jo længere vi venter, jo mere svigter vi børnene.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Teknologiforståelse indføres som** obligatorisk timesat fag i folkeskolen allerede nu
- **Der gennemføres justeringer** i læreruddannelsen, som rummer det nye fag.

Løft de digitale kompetencer på tværs af samfundet

Alle virksomheder er digitale virksomheder, og de mest digitaliserede virksomheder oplever større vækst og er mere konkurrencedygtige. Men de medarbejdere, som skal bidrage til den digitale transformation i virksomhederne, er en knap ressource. Medarbejderne skal generelt have stærkere it-kompetencer. En undersøgelse fra Dansk Erhverv (2017) viste, at hver tredje medarbejder mener, at man ikke har tilstrækkelige digitale kompetencer. Det gælder alle generationer og ses både hos nyuddannede og erfarne medarbejdere.

Som nævnt i afsnittet "Øg udbuddet af digitale kompetencer" er det også et generelt problem, at der mangler digitale kompetencer i de danske virksomheder. Der er ganske enkelt for mange uddannelser, hvor digitale kompetencer slet ikke tænkes ind, og derfor skal de videregående uddannelser have et digitaliseringstjek.

Uddannelses- og Forskningsministeriet fik i 2019 foretaget en gennemgang af sammenhængen mellem eksisterende videregående voksen-, efter- og videreuddannelse (VVEU) og arbejdsmarkedets efterspørgsel¹⁵. Analysen viser, at der er behov for, at alle uddannelser skal arbejde mere målrettet med at styrke digitale kompetencer, såsom at kende til relevante digitale teknologier, søge og vurdere fagrelevant digital information, at kunne løse problemer ved hjælp af digitale værktøjer og kunne samarbejde virtuelt.

Mere specifikt peger analysen på behov for, at alle uddannelserne arbejder mere med at styrke digitale kompetencer fx inden for datahåndtering, dataetik og datasikkerhed. Analysen viste videre, at der er en klar indikation på underudbud af kompetencer inden for datasikkerhed for hele området af videregående voksen- og efteruddannelse.

¹⁵ https://ufm.dk/publikationer/2019/filer/vveu-rapport-final_v2.pdf

For at sikre det brede kompetenceløft i hele befolkningen etableres et onlinetilbud inspireret af det finske *Elements of AI*, som er gratis at benytte for alle. Brugere kan gennem onlineforløb få et overblik og indsigt i en række forskellige teknologier og digitale værktøjer, og hvordan de kan anvendes. Derudover dækkes emner vedr. adfærd, *privacy* og dataetik m.v. Tilbuddet giver brugeren et digitalt kørekort, som brugeren kan bruge til at dokumentere sine færdigheder fx overfor arbejdsgivere.

Det kan være vanskeligt at vurdere, hvor stort det faktiske behov for basale digitale kompetencer er i befolkningen, da personer med udfordringer ofte vil få et familiemedlem, en ven eller andre til at hjælpe sig med at bruge fx e-Boks. Der skal dog ikke være nogen borgere i Danmark, der er afhængige af andres hjælp for at kunne deltage i det digitale samfund, og det digitale kørekort etableres derfor for at sikre, at ingen bliver ladet tilbage i den digitale udvikling.

Det digitale kørekort kan udover basale færdigheder udvides med moduler, som klæder brugere på med flere og mere komplicerede digitale færdigheder, og kan ligeledes være en måde, hvorpå medarbejdere kan dokumentere deres digitale færdigheder overfor en arbejdsgiver. På den måde bliver det også nemmere for arbejdsgiveren at finde nye medarbejdere, hvis kompetencer matcher virksomhedens behov.

Med et bredt løft af de digitale kompetencer får vi alle sammen mulighed for at få en større bid af fremtiden.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Alle videregående uddannelser** får et digitaliseringstjek, der skal fastslå, om de enkelte uddannelser klæder de studerende godt nok på med digitale kompetencer for at kunne fungere på fremtidens arbejdsmarked
- **Efter- og videreuddannelsessystemet** skal være gearet til den digitale omstilling, så medarbejdere på forskellige niveauer kan følge med i og bidrage til den digitale omstilling. Derfor skal systemet have et digitaliseringstjek, og hullerne i udbuddet fx inden for it-sikkerhed skal udfyldes. På tværs af udbuddet af uddannelser på VEU-området bliver digitale kompetencer implementeret med fokus på at optimere og opdatere udbuddet – herunder skal VEU-udbydere følge efterspørgslen og oprette flere kurser indenfor it-sikkerhed
- **Det digitale kørekort** etableres som et onlinetilbud, der er gratis for alle borgere i Danmark.

Vis vejen og skab harmoni på europæisk niveau

Diskussionen om regulering af kunstig intelligens er et af de større emner i 2020, hvor ikke mindst EU er på banen og i starten af 2020 offentliggjorde sit white paper med sigtelinjer for fremtidig regulering.

Det er positivt, at kommissionen arbejder på at skabe regulatorisk klarhed om kunstig intelligens og skabe klare rammer, der hviler på europæiske værdier og forbrugerbeskyttelse. Det er nyttigt, når danske og europæiske løsninger skal ud i verden. Tilliden er afgørende, og arbejdet kan også være med til at skabe mere klarhed om teknologien og aflive nogle af de myter, der indimellem kan florere.

Derudover skal vi fra dansk side arbejde for, at vi får fælleseuropæiske rammer, der undgår fragmentering, bruger eksisterende regler og bevarer mulighederne for innovation. På den måde får de danske virksomheder, der skal finde nye anvendelsesområder til kunstig intelligens, og som selv har AI-løsninger klar til markedet, de bedste muligheder for at kunne bringe produkter og services ud til hele det indre marked.

Dansk Erhverv mener grundlæggende, at EU's risikobaserede tilgang til regulering af kunstig intelligens er fornuftig. Signalet fra EU-Kommissionen er, at man ikke ønsker at regulere enhver anvendelse af kunstig intelligens, men afgrænser sig til at stille krav til særligt udvalgte "high risk AI applications", som ikke allerede er dækket af anden regulering. Det sidste er en afgørende pointe, for væsentlige dele af kunstig intelligens, der er et bredt begreb, er allerede omfattet af eksisterende regulering – enten i form af generel regulering eller sektorspecifik regulering.

Medicinsk udstyr reguleres allerede på EU-niveau

Medicinsk udstyr er allerede i dag reguleret af en EU-forordning, som forpligter udviklere til at indgå i et kvalitetssikringssystem og levere dokumentere for arbejdsmetoder, datakilder og leve op til krav om robusthed og sikkerhed. Reglerne er revideret så sent som maj 2020 og stiller skærpede krav til dokumentation, ydeevne og sikkerhed. Det er alt sammen krav, der minder om, hvad kommissionen oplister i "types of requirement" i sit udspil om kunstig intelligens.

Dansk Erhverv foreslår, at:

- **Danmark aktivt deltager** i det europæiske samarbejde om kunstig intelligens og tilstræber, at den europæiske lovgivning i videst muligt omfang bygger ovenpå eksisterende regulering for at ramme den optimale balance mellem frihed til innovation og europæiske værdier som *privacy* og mennesket i centrum
- **Danmark i EU-samarbejdet** modvirker overlappende regulering af kunstig intelligens og slår til lyd for at benytte frivillige ordninger samt hjælper med at løfte det danske arbejde med en generel mærkningsordning for it-sikkerhed og digital ansvarlighed ud i resten af EU.

Medlemmer af Dansk Erhvervs Techudvalg

Navn

Alan Jensen
André Rogaczewski
Andreas Cleve
Bo Bendsen
Bo Nilsson
Casper Holst-Christensen
Henrik Bodskov
Jens Lund
Jens Aaløse (formand)
Jess Julin Ibsen
Jørgen Jakobsen
Jørn Jacobsen
Kathrine Forsberg
Kim Nielsen
Klaus Konsted
Lars Ejnar Jensen
Lars Thomsen
Malou Aamund
Martin Bochineck
Martin Lippert
Martin Søegaard
Michael Kjær
Nana Bule
Natasha Friis Saxberg
Niclas Y. Backlund
Niels Duedahl
Peter Aksel Villadsen
Stine Sørensen
Søren Amund Henriksen
Thomas Videbæk

Virksomhed

Salling Group A/S
Netcompany A/S
Corti ApS
Falck Danmark A/S
Nets Denmark A/S
Fibia P/S
IBM Danmark ApS
DSV Road A/S
TDC Group A/S
Itadel A/S
DXC Technology Danmark A/S
SAP Danmark A/S
Atea A/S
Canon Danmark A/S
Dubex
Brd. Klee A/S
Telenor A/S
Google Denmark ApS
Isobar Danmark A/S
GlobalConnect A/S
Deloitte Statsaut. Revisionspartnerselskab
Brødrene A. & O. Johansen A/S
Microsoft Danmark ApS
IT-Branchen
Ericsson Danmark A/S
Norlys A.m.b.a
GN Store Nord A/S
Radiobotics
KMD A/S
Novozymes A/S

Vi handler på vegne af vores medlemmer

I Dansk Erhverv handler vi hver dag på vegne af 16.000 medlemsvirksomheder og flere end 100 brancheforeninger. Vi er erhvervsorganisation og arbejdsgiverforening for et af verdens mest handlekraftige erhvervsliv.

Vi tilbyder rådgivning inden for medarbejder- og virksomhedsforhold og politisk gennemslagskraft. Vores indsatser bygger på medlemmernes aktive deltagelse i netværk og udvalg.

I Dansk Erhverv arbejder vi hver dag for, at Danmark bliver verdens bedste land at drive virksomhed i. Til gavn for arbejdspladser, velstand og Danmark i fremgang.

Vi arbejder for et Danmark med sammenhængskraft og handlekraft.